

Doelarchitectuur

van het digitaal stelsel ter ondersteuning van de uitvoering van de Omgevingswet in 2018.

Versie 1.1

Datum	13 oktober 2015
Status	Concept

Colofon

Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Directoraat-generaal Milieu en Internationaal
Programmadirectie Eenvoudig Beter
Plesmanweg 1-6, Den Haag

Versie	1.1
Auteur	Team Digitalisering
Contactpersoon Team	Marjan Arno de Ruijter <i>Projectmanager</i> M +31(0)6-11341785 arno.de.ruijter@minienm.nl
Samensteller	Peter Visser Enterprise architect M +31(0)6-52648588 peter.visser@minienm.nl

Document informatie**Revisies**

Datum	Versie	Samenvatting van wijzigingen	Gewijzigd door
02-06-2015	0.5	Compleet gemaakt en review vanuit RWS, Kadaster en RIVM op v0.4 verwerkt.	Peter Visser
12-06-2015	0.6	Review vanuit Team Digitalisering op v0.5 verwerkt.	Peter Visser
17-06-2015	0.7	review vanuit RWS, Kadaster en RIVM op v0.5 verwerkt.	Peter Visser
19-06-2015	0.8	Review vanuit Team Digitalisering op v0.7 verwerkt.	Peter Visser
03-07-2015	0.9	Review vanuit Team Digitalisering op v0.8 verwerkt.	Peter Visser
13-07-2015	1.0	Redactionele wijzigingen op v0.9 verwerkt.	Peter Visser
13-10-2015	1.1	Review vanuit RWS, Kadaster en RIVM op v1.0 en redactionele wijzigingen verwerkt.	Peter Visser

Goedkeuringen

Dit document vereist onderstaande goedkeuringen.

Deze worden gearchiveerd in het projectdossier.

Versie	Datum	Naam	Rol
0.5	12-06-2015	Team Digitalisering EB	Review
0.5	17-06-2015	RWS, Kadaster en RIVM	Review
0.6			
0.7	18-06-2015	Team Digitalisering EB	Review
0.8	22-06-2015	Team Digitalisering EB	Review
0.9	07-07-2015	RIO	Akkoord
1.0	13-07-2015	dgMI	Vaststelling
1.1		Team Digitalisering EB	

	Colofon—2
1	Inleiding—5
2	Werkwijze architectuur—7
3	Doelen Omgevingswet—9
4	Digitaal stelsel Omgevingswet—11
5	Stelseldoelen—20
6	Stelselbrede kaders—21
7	Gebruikerstoepassingen—23
8	Gegevens inwinnen en verstrekken—26
9	Gegevens ontsluiten—30
10	Regelbeheer—32
11	Technische functies—38
12	Standaardisatie—39
13	Informatie-uitwisseling—41
14	Beveiliging—43
15	Bijlage A—45
16	Bijlage B - Architectuurprincipes—46

1 Inleiding

Dit document bevat de doelarchitectuur van het digitaal stelsel ter ondersteuning van de uitvoering van de Omgevingswet¹. De doelarchitectuur is de vertaling van het visiedocument digitaal stelsel Omgevingswet². Het visiedocument en dit document zijn complementair. Het visiedocument bepaalt het wat en de doelarchitectuur bevat de kaders voor het hoe. Samen vormen zij het kader voor het programma Implementatie Omgevingswet. Het volgende hoofdstuk beschrijft de architectuur werkwijze en de positie van de doelarchitectuur in die werkwijze.

Op basis van de doelarchitectuur kan de opdrachtgever voor het digitaal stelsel, in overleg met de relevante partners en partijen, keuzen maken over de opzet (de architectuur) van het stelsel. De doelarchitectuur wordt vastgesteld door de opdrachtgever. Opdrachtgever is directeur-generaal Milieu en Internationaal van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Vanuit de verantwoordelijkheid van de Minister van IenM voor de Omgevingswet en het digitaal stelsel zal de opdrachtgever het stelsel blijvend besturen. Door realistische doelstellingen mee te geven en heldere kaders te stellen. Met als doel een stelsel dat als een samenhangend geheel werkt, dat effectief, efficiënt, haalbaar, betaalbaar en beheersbaar is. Met de kwaliteit die nodig is om in 2018, in 2024 en daarna te blijven werken. Met deze doelarchitectuur beoogt de opdrachtgever heldere architectuur kaders te stellen.

Een architectuurdokument altijd met een beschrijving van de gewenste eindsituatie. Deze kan verder weg liggen dan de meegegeven tijdshorizon. Voor het digitaal stelsel als geheel is de tijdshorizon 2024, voor de doelarchitectuur is die 2018. De doelarchitectuur is een levend document dat, afhankelijk van interbestuurlijke besluitvorming over wijzigingen op weg naar 2018 en daarna, aangepast wordt.

1.1 Betrokkenen

Betrokkenheid	Functie
Verantwoordelijk	Directeur Eenvoudig Beter
Eindverantwoordelijk	Directeur-generaal Milieu en Internationaal
Raadplegen	Regieteam Implementatie Omgevingswet
Informereren	Kwartiermakerteam Implementatie Omgevingswet Directeurenoverleg Implementatie Omgevingswet

1.2 Historie

In de Programmadefinitie GOAL: Digitaal Stelsel Omgevingswet³ is aangegeven dat het digitaal stelsel wordt gebouwd vanuit een overzichtelijke architectuur. Die programmadefinitie bevat een katern dat de beoogde architectuur op hoofdlijnen beschrijft. Deze architectuur is gebaseerd op een analyse van de (digitale) processen en informatieproducten met als resultaat een structuur waarin het digitaal ondersteunen van een aantal processtappen en het digitaal beschikbaar maken van besluiten met rechtsgevolgen de leidraad vormen. Het stelsel

¹ Zie bijlage A referentie 1

² Zie bijlage A referentie 2

³ Zie bijlage A referentie 3

wordt stapsgewijs gebouwd vanuit de architectuur die is afgestemd op de referentiearchitecturen van de e-Overheid.

1.3

Interbestuurlijk draagvlak

In deze doelarchitectuur zijn inzichten uit relevante architecturen, studies, onderzoeken, bijeenkomsten, gesprekken en reviews verwerkt. Toch is het document zoals het voorligt vooral het resultaat van het lenM voortbrengingsproces. Daarom zal versie 1.1 na vaststelling door de opdrachtgever worden aangeboden aan de partijen die deelnemen in het bestuursakkoord. Om de inhoud af te stemmen op de architecturen van de partners en gezamenlijk door te ontwikkelen tot een versie 2.0 die door het opdrachtgeversberaad gedragen wordt.

Gelijktijdig met doelarchitectuur 2.0 wordt ook aan visiedocument 2.0 gewerkt. De doelstellingen in het visiedocument worden, indien nodig, doorvertaald naar architectuur kaders. De functionaliteit in deze doelarchitectuur is alleen opgenomen om dit document 'leesbaar' te maken, voor de functionaliteit is de beschrijving in het visiedocument leidend.

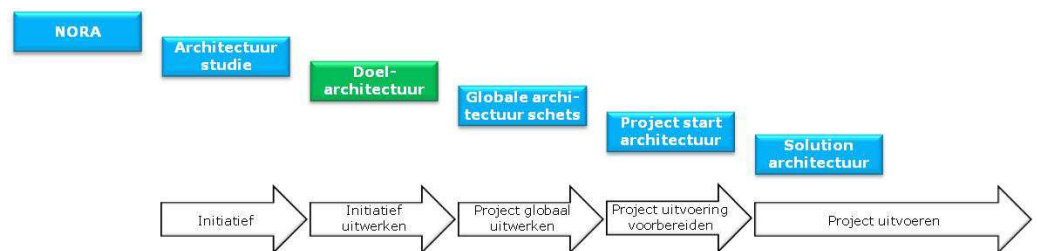
2 Werkwijze architectuur

Dit hoofdstuk beschrijft enkele aspecten van de architectuur werkwijze. Het volgende hoofdstuk beschrijft de doelen die voor het digitaal stelsel van belang zijn. Deze zijn afkomstig uit onder andere de Memorie van toelichting op de Omgevingswet.

2.1 Architectuur documenten

Architectuur stelt per fase, vanaf idee tot aan uitvoering, een bij de fase passend architectuur document op. Hierin wordt steeds gedetailleerder en concreter beschreven wat er precies (door)ontwikkeld moet worden.

In de volgende afbeelding is de positie van de doelarchitectuur in de reeks architectuur documenten weergegeven.

De doelarchitectuur beschrijft de gewenste eindsituatie wat betreft architectuur en geeft kaders voor de realisatie van de beschreven eindsituatie. De kaders moeten er voor zorgen dat het te ontwikkelen digitaal stelsel passend is voor de uitvoering van de Omgevingswet.

2.2 Koers houden

Om de vastgestelde (architectuur) koers vast te houden, heeft het document waarin de volgende fase uitgewerkt is, instemming van of namens de opdrachtgever.

2.3 Architectuur kader

De Nederlandse overheid referentie architectuur (NORA⁴) is het architectuur kader voor het digitaal stelsel. De NORA kent tien basisprincipes die de belangrijkste gewenste kenmerken van overheidsdienstverlening vanuit het perspectief van de afnemer beschrijven (het wat). De basisprincipes zijn opgenomen in bijlage B.

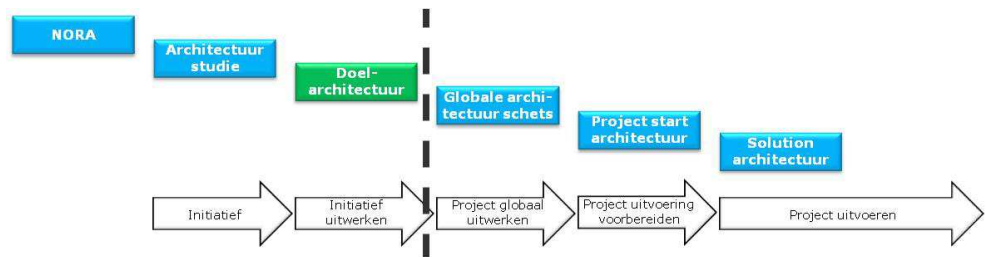
De doelarchitectuur sluit aan op uitwerkingen van de NORA voor gemeenten in de Gemeentelijke model architectuur (GEMMA), voor waterschappen in de Waterschaps informatie en logisch model architectuur (WILMA), voor provincies in de Provinciale enterprise referentie architectuur (PETRA) en voor het rijk in de enterprise architectuur Rijksdienst (EAR).

Vanwege de leesbaarheid zijn in dit document alleen de kaders opgenomen die bepalend zijn voor de realisatie van het digitaal stelsel. De architectuurprincipes waarvan de kaders een concrete uitwerking zijn, zijn opgenomen in bijlage B.

⁴ Zie bijlage A referentie 4

Concreet

1. De doelarchitectuur wordt door dgMI vastgesteld. De doelarchitectuur is daarmee het architectuur kader voor opdrachtverlening door dgMI, of namens deze door directeur EB.

2. De opdrachtnemer bepaalt wie de architectuur documenten na de streeplijn vaststelt.
3. Het eerste document na de streeplijn heeft instemming van of namens de opdrachtgever.
4. De business requirements voor het digitaal stelsel staan in het visiedocument.
5. Het architectuur kader voor het digitaal stelsel is de NORA.
6. Het architectuur kader voor de doelarchitectuur is het Architectuurdokument GOAL⁵.

⁵ Zie bijlage A referentie 5

3 Doelen Omgevingswet

Dit hoofdstuk beschrijft de doelen uit de Memorie van toelichting, het Regeerakkoord en het bestuursakkoord die van belang zijn voor het digitaal stelsel Omgevingswet. Deze doelen kunnen beschouwd worden als de belangrijkste eisen die de ‘business’ aan het stelsel stelt (het wat). Het volgende hoofdstuk beschrijft in hoofdlijnen de opzet van het digitaal stelsel.

3.1 Memorie van Toelichting⁶

De maatschappelijke doelen van de Omgevingswet zijn, met het oog op duurzame ontwikkeling, het in onderlinge samenhang: (a) bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit en (b) doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke functies. Het is bovendien een zo eenvoudig mogelijke wet, met zo min mogelijk administratieve en bestuurlijke lasten.

Met de Omgevingswet en bijbehorende uitvoeringsregelgeving streeft de regering vier verbeterdoelen na:

- 1 Vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht.
- 2 Bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving.
- 3 Vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving.
- 4 Versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

3.2 Regeerakkoord⁷

In het Regeerakkoord staat als één van de doelen waaraan de regering gaat werken:

- Er komt een databank voor ruimtelijke gegevens, waardoor informatie makkelijker kan worden ontsloten.

3.3 Bestuursakkoord⁸

Het Rijk, Inter Provinciaal Overleg (IPO), Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en Unie van Waterschappen (UvW) hebben op 1 juli 2015 het bestuursakkoord implementatie Omgevingswet ondertekend. In het bestuursakkoord zijn aan de hand van vijf onderwerpen afspraken tussen partijen weergegeven. De afspraken variëren van afspraken over ambitie en samenwerking tot concrete afspraken over acties. In het bestuursakkoord maken de partijen over de ambitie de volgende afspraken:

- Partijen *delen de ambitie* om in 2024 alle relevante beschikbare informatie, zowel over de van toepassing zijnde wet- en regelgeving als de gegevens over de fysieke omgevingskwaliteit ter plaatse, met één klik op de kaart beschikbaar te hebben en begrijpelijk te tonen. De hiervoor benodigde digitale voorzieningen worden vormgegeven in een helder samenhangend stelsel.

Om dit goed te laten verlopen maken partijen over de aanpak de volgende afspraken:

---

⁶ Zie bijlage A referentie 6

⁷ Zie bijlage A referentie 7

⁸ Zie bijlage A referentie 8

- De gebruiker⁹ staat ten alle tijden centraal en wordt actief betrokken bij de uitwerking.
- Om te komen tot een digitaal stelsel is het een voorwaarde dat deze ook als één stelsel wordt georganiseerd, bestuurd en gefinancierd. Er wordt onder architectuur en toekomstvast gebouwd.
- Overheden sluiten aan via een centraal aansluitpunt wat de complexiteit vermindert.
- De data binnen de Omgevingswet zijn in principe open data. Een uitzonderingen hierop zijn o.a. data die privacygevoelig zijn, data die de openbare veiligheid raken of intellectueel eigendom bevatten.

Partijen gaan na of de afspraken van de Nationaal Commissaris Digitale Overheid op het gebied van governance en financiën behulpzaam zijn voor de afspraken op het gebied van governance en financiën voor de Omgevingswet. Dit om maximaal hergebruik van nationale generieke digitale infrastructuur en voorzieningen te bevorderen. Ook wordt de samenhang met het programma Digitaal 2017 geborgd.

In het bestuursakkoord committeren partijen zich aan de doelstelling om bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet (2018) digitaal met de omgevingswet te werken, waarbij het huidige dienstverleningsniveau blijft gehandhaafd en de eerste winst met het digitaal stelsel wordt bereikt (scenario 2): het wettelijk minimum met instandhouding van de huidige dienstverlening). Met de eerste winst wordt bedoeld dat in het derde scenario naast het handhaven van het huidige dienstverleningsniveau op basis van businesscases bekeken wordt of er aanvullende activiteiten kunnen worden opgepakt die baten generen of de overheden ontzorgen.

Het volgende hoofdstuk beschrijft in hoofdlijnen de opzet van het digitaal stelsel. Voor een goed begrip van het stelsel worden als eerste de inzichten en keuzen teruggehaald die ten grondslag liggen aan en overgenomen zijn in het bestuursakkoord.

---

⁹ Gebruikers zijn de initiatiefnemer, de belanghebbende en het bevoegd gezag.

4 Digitaal stelsel Omgevingswet

Dit hoofdstuk beschrijft in hoofdlijnen de opzet van het digitaal stelsel Omgevingswet. Het volgende hoofdstuk beschrijft de doelen voor het digitaal stelsel als stelsel: de stelseldoelen.

Het digitaal stelsel zal de ambities ondersteunen die in het bestuursakkoord zijn afgesproken voor 2018. Voor een goed begrip van het stelsel worden als eerste de inzichten en keuzen teruggehaald uit de Programmadefinitie GOAL: Digitaal Stelsel Omgevingswet en het bijbehorende Architectuurdokument GOAL die ten grondslag liggen aan en overgenomen zijn in het bestuursakkoord.

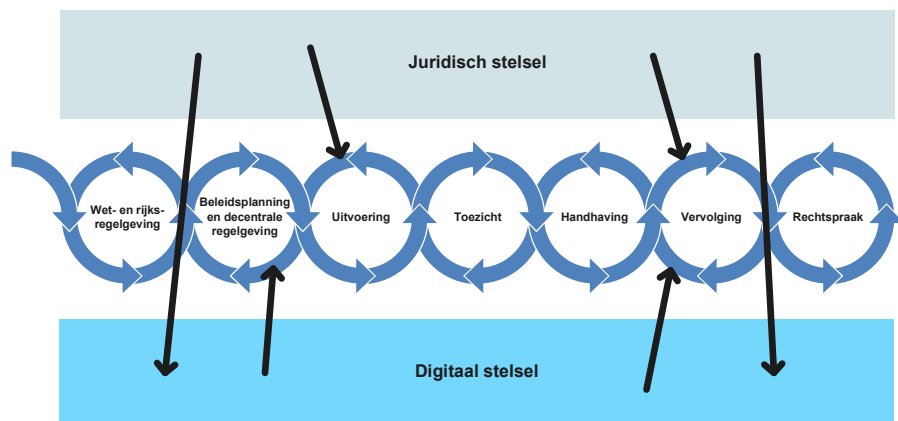
4.1 Stelsels en keten

Politieke wensen worden door ambtenaren vertaald in beleid. Om dit beleid vorm te geven kunnen juridische instrumenten ingezet worden. Juridische instrumenten worden ingezet om doorwerking en uitvoering van beleid af te dwingen. De juridische instrumenten vormen met elkaar een juridisch stelsel. Het juridisch stelsel bepaalt hoe de beleids- en uitvoeringsketen werkt: wie daarin een rol heeft, hoe zij de benodigde gegevens krijgen, wie besluiten neemt, hoe besluiten bekendgemaakt en beschikbaar gesteld worden.

Digitale voorzieningen worden ingezet om de doorwerking en uitvoering van beleid in de beleids- en uitvoeringsketen te ondersteunen. De digitale voorzieningen vormen met elkaar een digitaal stelsel. De beleids- en uitvoeringsketen verbindt het juridisch en digitaal stelsel. Het beoogde effect van een juridisch instrument kan versterkt worden door de inzet van een digitale voorziening. De inzet van een digitale voorziening kan versterkt worden door een goede juridische beschrijving van de bijdrage van de digitale voorziening aan de beleids- en uitvoeringsketen.

In het bestuursakkoord staat het als volgt omschreven: *Digitalisering is een onlosmakelijk onderdeel van de (invoering van de) Omgevingswet. Zonder goede digitale ondersteuning zullen de voordelen van de omgevingswet voor burgers en bedrijven minder groot zijn.*

In de volgende afbeelding zijn de stelsels, de keten en afhankelijkheden daartussen weergegeven, met het juridisch stelsel vanwege haar bepalende rol bovenaan.

Het juridisch stelsel bepaalt hoe de beleids- en uitvoeringsketen werkt.
Het digitaal stelsel ondersteunt de beleids- en uitvoeringsketen.

De beleids- en uitvoeringsketen verbindt het juridisch en digitaal stelsel.

4.2

Beleids- en uitvoeringsketen

In de voorgaande afbeelding genoemde processen in de beleids- en uitvoeringsketen zijn:

1. Wet- en rijksregelgeving
Voorstellen voor en besluiten over wijziging van bestaande en nieuwe wet- en regelgeving.
2. Beleidsplanning en decentrale regelgeving
Voorstellen voor en besluiten over wijziging van bestaande en nieuwe beleidsplanning en regelgeving.
3. Uitvoering
Realiseren van wet- en regelgeving en beleidsplanning in de praktijk.
4. Toezicht
Verzamelen van informatie over de vraag of een handeling of zaak voldoet aan de gestelde eisen.
5. Handhaving
Keten van activiteiten gericht op (alsnog) laten voldoen van een handeling of zaak aan gestelde eisen.
6. Vervolging
Vragen van een onderzoek of beslissing van de rechter door het Openbaar Ministerie.
7. Rechtspraak
Vormen van een oordeel door een rechter over een rechtszaak.

In de beleids- en uitvoeringsketen worden voortdurend besluiten genomen over de fysieke leefomgeving die direct of indirect rechtsgevolgen hebben en dus van belang zijn voor andere betrokkenen in de keten. In de volgende afbeelding zijn per proces de bekendste besluiten weergegeven.

Rechts onderin de afbeelding staan enkele generieke gegevensverzamelingen die worden gemaakt voor en gebruikt door meerdere processen in de beleids- en uitvoeringsketen.

In de beleids- en uitvoeringsketen worden besluiten met rechtsgevolgen genomen. Besluiten met rechtsgevolgen zijn van belang voor anderen in de keten.

4.3

Scope

Bij het bepalen van de scope van het digitaal stelsel is onderscheid gemaakt tussen:

1. het digitaal beschikbaar maken van gegevens uit de beleids- en uitvoeringsketen en
2. het digitaal ondersteunen van de uitvoering van de (wettelijke) processen in de beleids- en uitvoeringsketen.

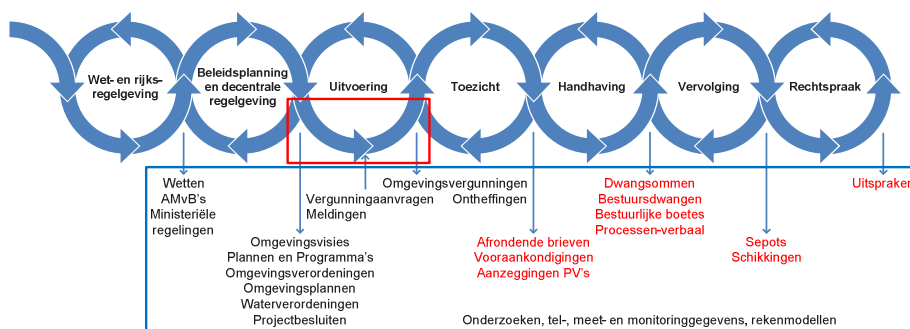
4.3.1

Digitaal beschikbaar maken van gegevens

Het digitaal stelsel gaat het digitaal beschikbaar maken van besluiten en gegevens uit de

beleids- en uitvoeringsketen ondersteunen. Met het digitaal beschikbaar maken zijn alle betrokkenen, processen en procesondersteunende systemen geholpen. Allen krijgen dan toegang tot dezelfde gegevens. Het biedt bovendien kansen voor een betere belangenafweging en snellere besluitvorming. Dit wordt mogelijk doordat de gegevens die het digitaal stelsel beschikbaar maakt voldoen aan de 'drie B's': de gegevens zijn eenvoudig *beschikbaar*, *bruikbaar* voor het beoogde doel en *bestendig* voor de rechter. Ook draagt het bij aan het realiseren van één van de doelen in het Regeerakkoord. Namelijk dat er een databank komt voor ruimtelijke gegevens, waardoor informatie makkelijker worden ontsloten. Gegevens uit de processen Toezicht, Handhaving, Vervolg en Rechtspraak vallen wel binnen de scope, deze worden later of mogelijk niet via het digitaal stelsel beschikbaar gemaakt. Dit is afhankelijk van het opgaan van de wet VTH in de Omgevingswet.

In de volgende afbeelding is met het blauwe kader de scope weergegeven voor het digitaal beschikbaar maken van besluiten en gegevens. De in rood vermelde gegevens zijn de T&H gegevens die later of mogelijk niet beschikbaar komen.

Het digitaal stelsel gaat het digitaal beschikbaar maken ondersteunen. Beschikbaar gemaakte besluiten en gegevens voldoen aan de 'drie B's'. Gegevens uit de processen Toezicht, Handhaving, Vervolg en Rechtspraak vallen binnen de scope, maar worden later of mogelijk niet via het digitaal stelsel beschikbaar gemaakt.

4.3.2

Digitaal ondersteunen van processen

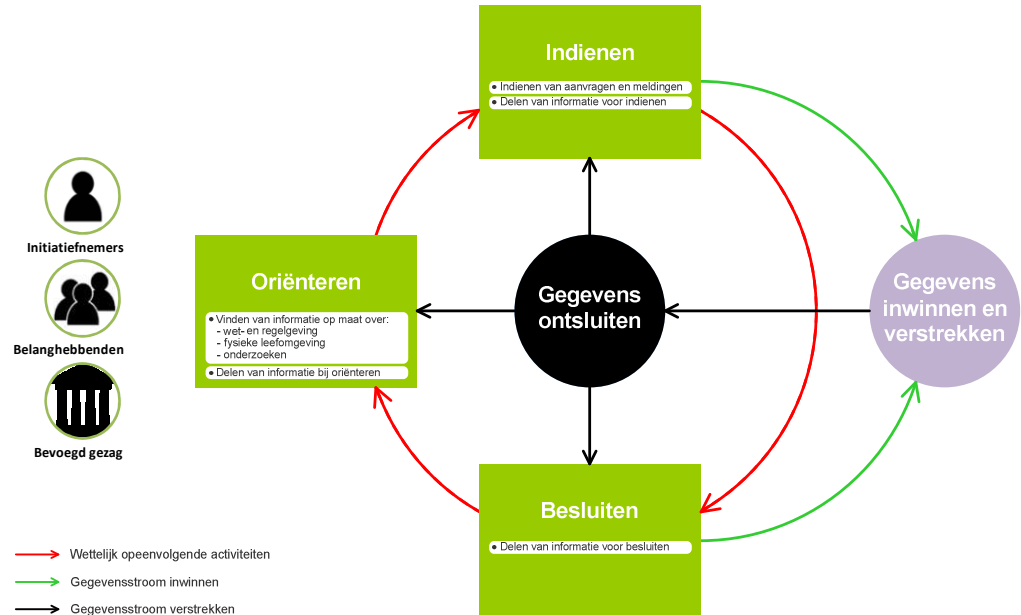
In de afbeelding hierboven is met het rode kader de scope voor het digitaal ondersteunen van processen weergegeven. Uit de afbeelding blijkt dat het digitaal stelsel de uitvoering van de processen slechts beperkt digitaal ondersteunt. Dit vanwege, zoals het bestuursakkoord het omschrijft, respect voor de taak, rol en bevoegdheid van de verschillende bestuursorganen die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de fysieke leefomgeving. De bestuursorganen zijn en blijven ieder verantwoordelijk voor het digitaal ondersteunen van de 'eigen' processen. Als er toch behoefte blijkt te zijn aan het digitaal ondersteunen van processen door het digitaal stelsel, dan zal daar per geval over besloten worden.

In het bestuursakkoord staat verder dat, om het dienstverleningsniveau te handhaven, de drie bestaande voorzieningen Ruimtelijkeplannen.nl, AIM (Activiteitenbesluit milieu Internet module) en OLO (Omgevingsloket online) worden geïntegreerd in één loket. De nu al en in 2018 nog steeds digitaal te ondersteunen processen zijn:

1. 'Checken vergunning- en meldingplichten' (vinden van informatie op maat);
2. 'Indienen aanvragen en meldingen' en
3. 'Samenwerken' (delen van informatie).

Mogelijk wordt daar voor 2018 uit scenario 3 het proces 'Regelbeheer' nog aan toegevoegd.

In de volgende afbeelding zijn de digitaal te ondersteunen processen weergegeven.

Het digitaal stelsel zal de uitvoering van processen beperkt digitaal ondersteunen. De ondersteunde processen zijn 'Checken vergunning- en meldingplichten', 'Indienen aanvragen en meldingen' en 'Samenwerken'. Mogelijk wordt daar het proces 'Regelbeheer' nog aan toegevoegd.

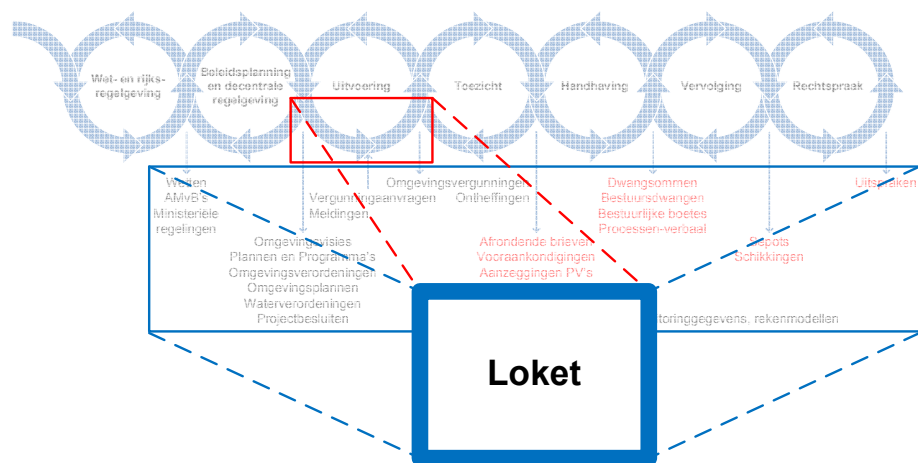
4.4

Eén loket

Voor gebruikers is er één loket dat toegang geeft tot alle digitaal beschikbaar gemaakte besluiten en gegevens en tot de digitaal ondersteunde processen. Dit om te voorkomen dat gebruikers hiervoor nog steeds van loket naar loket moeten gaan. Standaardisatie van zowel gegevens als loketsoftware maakt het mogelijk gegevens van verschillende herkomst in één loket te tonen.

In het bestuursakkoord staat het als volgt beschreven: *Gebruikers kunnen via één loket straks een vergunning aanvragen of een melding doen en een omgevingsplan inzien. En: Ook wordt het bij de Wabo geïntroduceerde uitgangspunt van één loket verbreed naar het gehele fysieke domein.*

In de volgende afbeelding is weergegeven hoe één loket toegang geeft tot alle digitaal beschikbare gegevens en tot de digitaal ondersteunde processen.

De digitale ondersteuning is in eerste instantie beperkt, zowel qua gegevens, geen T&H gegevens, als qua processen. Het loket is echter zo opgezet dat het eenvoudig uitbreidbaar is.

Eén loket geeft toegang tot alle beschikbare besluiten, gegevens en processen. Ruimtelijkeplannen.nl, AIM en OLO worden voor 2018 geïntegreerd in één loket.

4.5

Digitaal stelsel

Het digitaal stelsel is niet één groot ICT-systeem, het is een geordend en verbonden geheel van afspraken, voorzieningen, registraties, gegevensverzamelingen en bronnen die nodig zijn om aan initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezag de gegevens beschikbaar te stellen die zij willen of moeten hebben voor de processen van de Omgevingswet.

Het digitaal stelsel is geen greenfield. Voorzieningen die er al zijn worden zo mogelijk hergebruikt voor het stelsel, en zo nodig daarvoor aangepast. Daardoor leveren betrekkelijk veel, tot-nu-toe losse, bestaande voorzieningen een bijdrage aan het stelsel. Pas als er geen bestaande voorziening is, wordt iets nieuws ontwikkeld.

Het digitaal stelsel is een geordend en verbonden geheel van afspraken, voorzieningen, registraties, gegevensverzamelingen en bronnen. Deze zijn nodig om aan initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezag de gegevens beschikbaar te stellen die zij willen of moeten hebben voor de processen van de Omgevingswet. Voorzieningen die er al zijn worden gebruikt, en zo nodig daarvoor aangepast. Pas als er geen bestaande voorziening is, wordt iets nieuws ontwikkeld.

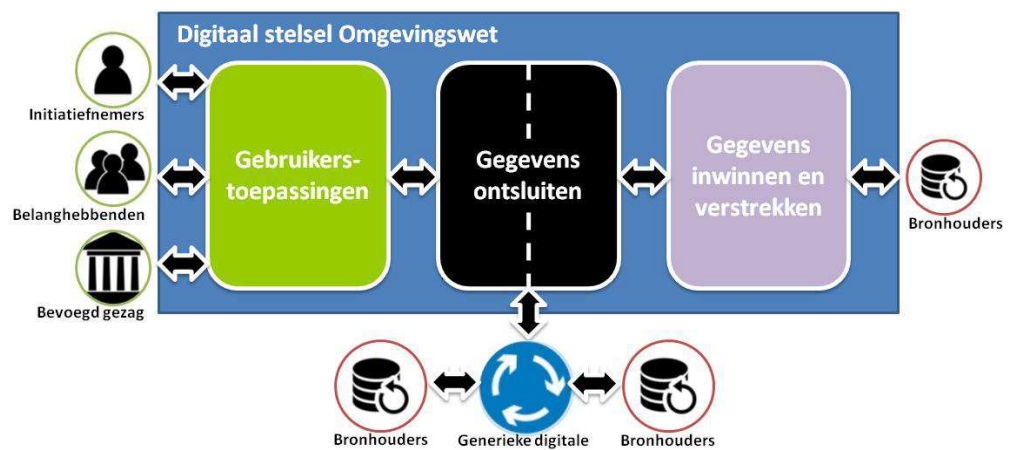
4.6

Onderdelen

Het digitaal stelsel bestaat uit meerdere onderdelen. De onderdelen zijn: gebruikerstoepassingen (loket), gegevens inwinnen en verstrekken (beschikbaar maken van gegevens) en gegevens ontsluiten (knooppunt). De onderdelen kunnen onafhankelijk van elkaar en in eigen tempo (door)ontwikkeld worden. De onderdelen zijn:

1. Gebruikerstoepassingen: deze geven eindgebruikers toegang tot het digitaal stelsel, bijvoorbeeld het inzien van kaarten of het indienen van aanvragen.
2. Gegevens inwinnen en verstrekken: deze maakt uit ruwe brongegevens op de vraag toegespitste informatieproducten en stelt deze beschikbaar.
3. Gegevens ontsluiten: dit knooppunt brengt op een veilige en efficiënte wijze een vraag vanuit een gebruikerstoepassing over naar gegevensverstrekking en omgekeerd het antwoord naar de gebruikerstoepassing.

In de volgende afbeelding zijn de drie onderdelen van het digitaal stelsel weergegeven.

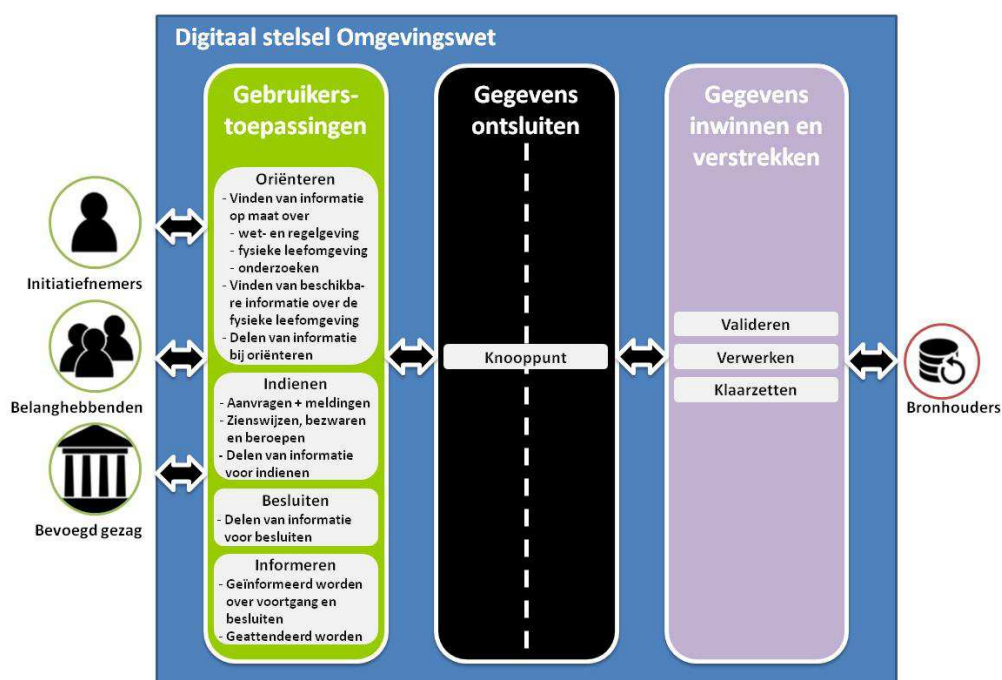

Het digitaal stelsel bestaat uit meerdere ontkoppelde onderdelen.
 De onderdelen zijn: gebruikerstoepassingen, gegevens inwinnen en verstrekken en gegevens ontsluiten.
 De onderdelen kunnen onafhankelijk van elkaar en in eigen tempo ontwikkelen.
 De onderdelen worden gebruikt om functies logisch te ordenen en te bundelen.
 Een onderdeel bestaat uit één of meerdere ontkoppelde functies.

4.7

Functies

De onderdelen worden gebruikt om functies logisch te ordenen en te bundelen. Een onderdeel bestaat uit één of meerdere functies. Een functie heeft een eigen afgebakende taak die herkenbaar is voor eindgebruikers. Het onderdeel gebruikerstoepassingen omvat veel verschillende functies voor uiteenlopende gebruikersgroepen. Voor de overzichtelijkheid wordt binnen gebruikerstoepassingen de onderverdeling aangehouden uit de afbeelding in paragraaf 4.3.2: 'oriënteren', 'indienen' en 'besluiten' en om de procescirkel rond te maken wordt 'informerende' daaraan toegevoegd. In de volgende afbeelding zijn de functies op de onderdelen afgebeeld, en bij gebruikerstoepassingen per processtap.

Oriënteren

- Vinden van informatie op maat over:
  - wet- en regelgeving
  - fysieke leefomgeving
  - onderzoeken
- Vinden van beschikbare informatie over de fysieke leefomgeving
- Delen van informatie bij oriënteren

Besluiten

- Delen van informatie voor besluiten

Gegevens ontsluiten

- Knooppunt

Indienen

- Aanvragen en meldingen
- Zienswijzen, bezwaren en beroepen
- Delen van informatie voor indienen

Informerende

- Geïnformeerd worden over voortgang en besluiten
- Geattendeerd worden

Gegevens inwinnen en verstrekken

- Valideren
- Verwerken
- Klaarzetten

Een functie heeft een eigen en afgebakende taak die herkenbaar is voor eindgebruikers.

4.8

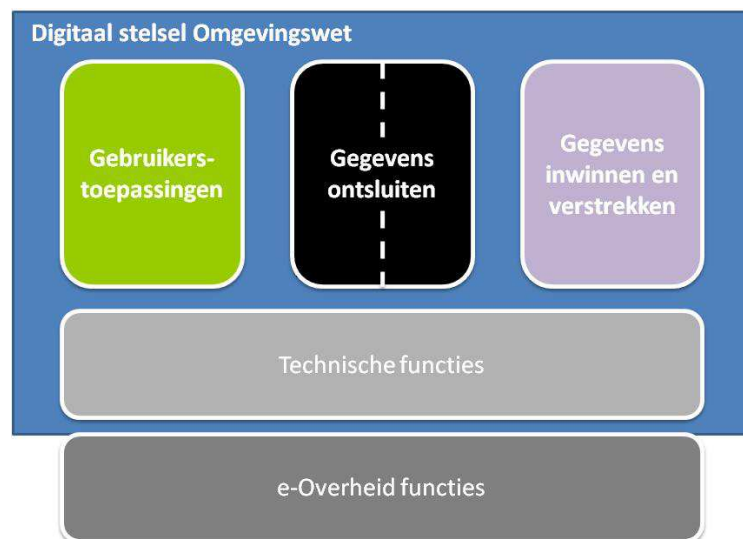
Technische functies

In bovenstaande lijst staan functies die met dezelfde software ondersteund kunnen worden. Zo kunnen alle functies van de gebruikerstoepassingen met dezelfde webportal software ondersteund worden, het delen van informatie met samenwerk software en het indienen met webformulier software. Om ook deze functies logisch te kunnen ordenen worden dit in het digitaal stelsel 'technische functies' genoemd.

In de lijst staan ook functies die gebruikt kunnen worden door verschillende partijen die dezelfde dingen moeten doen, zoals de partijen die verantwoordelijk zijn voor het inwinnen, valideren, verwerken, klaarzetten en verstrekken. De handelingen van deze partijen kunnen met dezelfde software ondersteund worden. Ook deze software wordt gerekend tot de 'technische functies'.

In de lijst staan ook functies die beschikbaar zijn of komen als e-Overheid bouwstenen, zoals geïnformeerd worden en geattendeerd worden, en indienen zienswijzen, bezwaren en beroepen. Deze bouwstenen worden in het digitaal stelsel 'e-Overheid functies' genoemd. Ook de landelijke generieke digitale infrastructuur valt in deze categorie.

In de volgende afbeelding zijn de technische functies en e-Overheid functies toegevoegd aan de basisplaat van het digitaal stelsel.

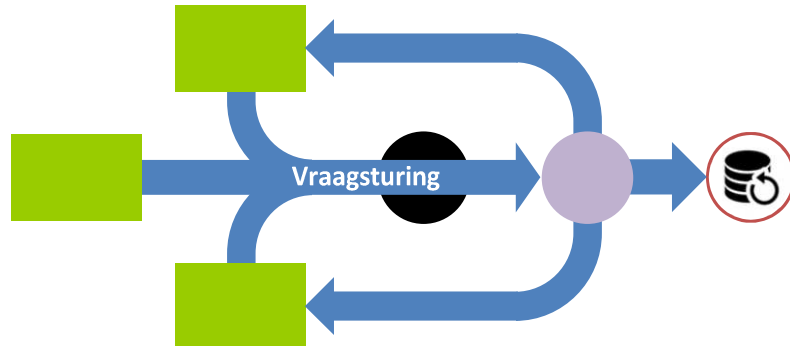

Functies die dezelfde software gebruiken, worden 'technische functies' genoemd.
 Functies die verschillende partijen voor hetzelfde gebruiken zijn ook 'technische functies'.
 Functies beschikbaar als e-Overheid bouwsteen, worden 'e-Overheid functies' genoemd.
 De landelijke generieke digitale infrastructuur is zo'n 'e-Overheid functies'.

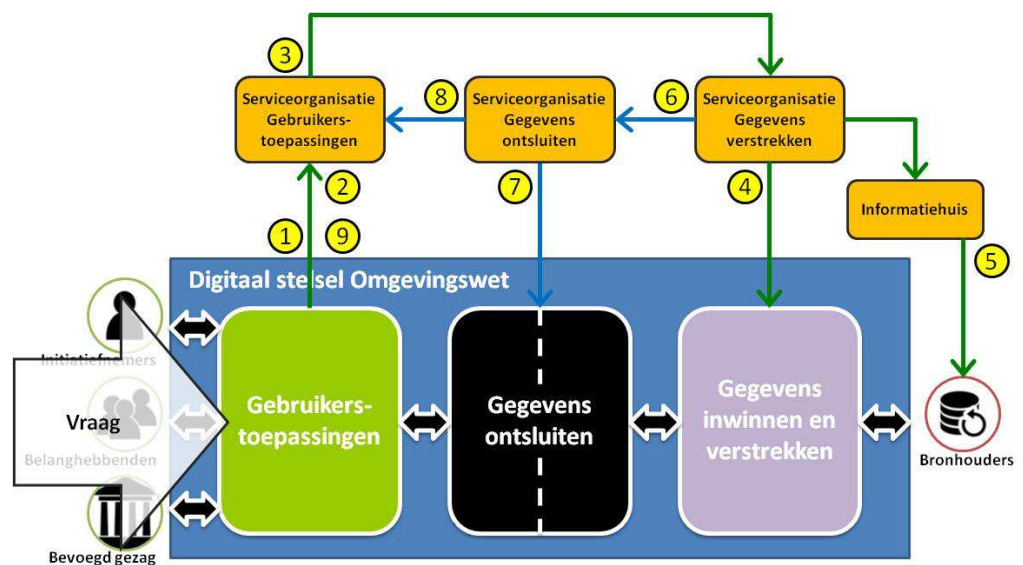
4.9

Vraagsturing

Het digitaal stelsel stelt de vraag van de gebruikers centraal. Het is een vraaggestuurd stelsel met een goede balans in het voorzien in de behoeften van initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezag. Het is een responsief stelsel dat open staat voor vragen, suggesties en klachten vanuit de verschillende gebruikersgroepen waarbij deze invloed hebben op de doorontwikkeling. In de volgende afbeelding is weergegeven dat vraagsturing begint bij de gebruikers en kan doorwerken tot aan de bronhouders.

Hoewel dit geen architectuur- maar een inrichtingsvraagstuk is, wordt in de volgende afbeelding ter verduidelijking een beeld gegeven van hoe vraagsturing 'georganiseerd zou kunnen worden'. De nummers in de gele rondjes verwijzen naar de toelichting met hetzelfde nummer onder de afbeelding.

Toelichting.

1. Eén of meerdere gebruikersgroepen hebben behoefte aan iets nieuws, die vraag gaat naar de Serviceorganisatie Gebruikerstoepassingen.
2. De vraag wordt beoordeeld en als die akkoord is en het gaat om een functie van een gebruikerstoepassing dan zorgt de serviceorganisatie voor de realisatie.
3. Gaat het om een gegevensverstrekking dan geeft de serviceorganisatie opdracht aan de Serviceorganisatie Gegevens inwinnen en verstrekken.
4. Zijn de gegevens beschikbaar dan zorgt de serviceorganisatie voor de verstrekking.
5. Zijn de gegevens niet beschikbaar dan geeft de serviceorganisatie opdracht aan één van de Informatiehuizen om de benodigde gegevens in te winnen.
6. Als de nieuwe gegevens klaarstaan, geeft de Serviceorganisatie Gegevens inwinnen en verstrekken opdracht aan de Serviceorganisatie Gegevens ontsluiten om de nieuwe gegevens te ontsluiten.
7. De Serviceorganisatie Gegevens ontsluiten zorgt voor de ontsluiting.
8. Als de ontsluiting gerealiseerd is, meldt de Serviceorganisatie Gegevens ontsluiten dat aan de Serviceorganisatie Gebruikerstoepassingen.

9. De Serviceorganisatie Gebruikerstoepassingen biedt de nieuwe gegevens aan via één van de functies van gebruikerstoepassingen.

<p>Het digitaal stelsel stelt de vraag van de gebruikers centraal, het is vraaggestuurd. De gebruikers hebben invloed op de verdere doorontwikkeling.</p>

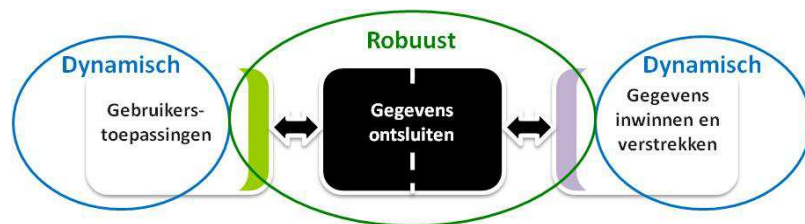
5 Stelseldoelen

Dit hoofdstuk beschrijft de doelen voor het digitaal stelsel Omgevingswet als stelsel: de stelseldoelen. De stelseldoelen zijn: dynamisch, robuust en open. Deze doelen geven kernachtig weer hoe het digitaal stelsel moet gaan werken. Het volgende hoofdstuk beschrijft de stelselbrede kaders.

5.1 Dynamisch

Dynamisch houdt in dat het digitaal stelsel eenvoudig en snel aangepast kan worden. Om blijvend aan te sluiten op veranderingen in vraag en aanbod, op veranderende en nieuwe gebruikerswensen en wet- en regelgeving. Het opdelen van het stelsel in dynamische en robuuste onderdelen maakt dit mogelijk. Aanpassingen, hoe ingrijpend ook, zijn dan beperkt in omvang. Zo blijft een op het eerste gezicht grote verandering als het gaan werken met 3D (driedimensionale) kaarten beperkt tot het verstrekken van 3D informatieproducten en tonen van 3D kaartbeelden in gebruikerstoepassingen.

In de volgende afbeelding is weergegeven welke delen van het digitaal stelsel dynamisch zijn.

5.2 Robuust

In de afbeelding hierboven is weergegeven welke delen van het digitaal stelsel robuust zijn. Robuust houdt in dat de infrastructuur van het stelsel, ook wel backbone genoemd, niet of nauwelijks aangepast hoeft te worden ondanks alle veranderingen die in de loop van de tijd worden doorgevoerd in de dynamische delen. Met zijn technische functies zorgt de infrastructuur ervoor dat gegevens stromen en kunnen blijven stromen en dat de werking en het serviceniveau van het stelsel geborgd zijn. Zo blijft een verandering als het gaan gebruiken van linked data beperkt tot het aanpassen van de informatie-uitwisseling.

5.3 Open

Open betekent dat het digitaal stelsel waar dat kan en mag functionaliteit, content en gegevens vrij beschikbaar stelt aan derden voor gebruik in hun eigen, al dan niet commerciële, toepassingen. De aanbieders van deze toepassingen hoeven zich daardoor minder bezig te houden met het verzamelen van content en gegevens en kunnen zich meer richten op het leveren van toegevoegde waarde. Openheid wordt bereikt door eenduidige en stabiele koppelvlakken en aansluitvoorwaarden.

6 Stelselbrede kaders

Dit hoofdstuk beschrijft de kaders die bepalend zijn voor de opzet en werking het digitaal stelsel Omgevingswet als geheel: de stelselbrede kaders. Het volgende hoofdstuk beschrijft het onderdeel gebruikerstoepassingen.

De stelselbrede kaders zijn:

1. Het digitaal stelsel is opgezet vanuit het perspectief van de gebruiker.
2. Informatie is locatiegericht.
3. Informatie is op maat en begrijpelijk.
4. Het digitaal stelsel is modulaair opgebouwd.
5. Onderdelen en functies zijn ontkoppeld.
6. Functies zijn gebundeld met verwante functies.
7. Een functie vult andere functies aan en overlapt deze niet.
8. Gebruik bouwstenen van de e-Overheid.
9. Hergebruik gaat voor kopen, voor maken.
10. Open source gaat voor bij gebleken geschiktheid.
11. Gebruik standaard oplossingen.
12. Functies zijn zo opgezet dat afnemers deze kunnen hergebruiken.
13. Gebruik van open standaarden.

6.1 Het digitaal stelsel is opgezet vanuit het perspectief van de gebruiker.

Gebruikers zullen meer en gemakkelijker gebruik maken van functies, wanneer de opzet en vorm rekening houden met hun vaardigheden, voorkeuren en gedragingen.

6.2 Informatie is locatiegericht.

Om alle gegevens locatiegericht te kunnen ontsluiten, moeten ze gekoppeld zijn aan een locatie. Locatiegericht ontsluiten maakt gegevens toegankelijker voor gebruikers. Ook biedt dit het stelsel veel mogelijkheden en precisie bij het leggen van relaties en het combineren van gegevens.

6.3 Informatie is op maat en begrijpelijk.

Op maat betekent dat de informatie toegespitst is op de locatie(s) en de activiteiten die de gebruiker op het oog heeft. Begrijpelijk houdt in dat de tekst van wet- en regelgeving en besluiten vertaald is in 'gewoon' Nederlands. Gebruikers zullen zelf eenvoudig en snel kunnen vinden wat het omgevingsrecht van hen vraagt of hen oplegt.

6.4 Het digitaal stelsel is modulaair opgebouwd.

Een goed gekozen modulaire opbouw beperkt zowel de omvang als de complexiteit van de software. Beheer, onderhoud en doorontwikkeling zijn overzichtelijker en eenvoudiger en het is mogelijk een module te vervangen zonder dat de werking van het digitaal stelsel daardoor wijzigt.

6.5 Onderdelen en functies zijn ontkoppeld.

Ontkoppelen houdt in dat de onderdelen en functies voor het invullen van hun rol niet van andere onderdelen en functies afhankelijk zijn, maar daarmee samenwerken op basis van eenduidige en stabiele koppelvlakken en aansluitvoorwaarden.

6.6 Functies zijn gebundeld met verwante functies.

Bundelen betekent dat functies die van verschillende overheidsorganisaties zijn, kunnen in één

loket worden aangeboden. Door bundelen van functies neemt het gebruiksgemak en de meerwaarde toe. Waar voorheen bezoeken aan meerdere tot vele digitale loketten nodig waren, kan nu met één loket volstaan worden.

6.7 Een functie vult andere functies aan en overlapt deze niet.

Een functie moet vanuit het perspectief van de afnemer meerwaarde hebben ten opzichte van andere functies. Dit draagt bij aan de eenduidigheid en voorkomt verwarring. Daarnaast draagt het terugdringen van overlap bij aan efficiency binnen de overheid.

6.8 Gebruik bouwstenen van de e-Overheid.

Gebruik van de bouwstenen zorgt voor standaardisatie en uniformiteit in gebruikersinteractie en draagt er aan bij dat de gebruikers de overheid als één overheid ervaren. En dit leidt er toe dat overheidsorganisaties minder zelf hoeven te (laten) ontwikkelen.

6.9 Hergebruik voor kopen, voor maken.

Zoveel mogelijk worden voorzieningen en functies hergebruikt die al beschikbaar zijn binnen de overheid en geschikt zijn of eenvoudig geschikt te maken zijn. In bepaalde situaties kan kopen toch de 'beste keus' zijn. Maatwerk wordt zoveel als mogelijk beperkt. Hergebruik leidt er toe dat overheidsorganisaties minder zelf hoeven te (laten) ontwikkelen en leidt bovendien tot meer standaardisatie en uniformiteit.

6.10 Open source gaat voor bij gebleken geschiktheid.

Open source heeft bij gebleken geschiktheid de voorkeur. Het zorgt voor laagdrempelig hergebruik en het zonder kosten beschikbaar komen van aanpassingen en verbeteringen. Of de keuze nu valt op hergebruik, op kopen of op maken, steeds geldt dat bij gebleken geschiktheid open source de voorkeur heeft.

6.11 Gebruik standaard oplossingen.

Als een voorziening of functie aangepast of nieuw ontwikkeld is, wordt de opzet en uitwerking hiervan als standaard gehanteerd bij volgende vergelijkbare aanpassingen of nieuwbouw. Hierdoor hoeven organisaties niet steeds weer alles opnieuw zelf te bedenken.

6.12 Functies zijn zo opgezet dat afnemers deze kunnen hergebruiken.

Bij het ontwerp van functies wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met dan nog niet voorziene afnemers en gebruik buiten het digitaal stelsel. Functies kunnen immers voor afnemers buiten het stelsel grote meerwaarde hebben.

6.13 Gebruik open standaarden.

Het gebruik van open standaarden bevordert de interoperabiliteit, zoals bijvoorbeeld voor het uitwisselen van informatie. Open standaarden kunnen door alle partijen vrijelijk worden gebruikt. Er zijn geen door private partijen afgedwongen beperkingen aan het gebruik.

7 Gebruikerstoepassingen

Dit hoofdstuk beschrijft het onderdeel gebruikerstoepassingen van het digitaal stelsel Omgevingswet. Het volgende hoofdstuk beschrijft het onderdeel gegevens inwinnen en verstrekken.

De volgende beschrijving geeft ‘hoog over’ een beeld van de functies binnen de gebruikerstoepassingen. Doel van deze beschrijving is kunnen bepalen welke de stelselbrede kaders nadrukkelijk op dit onderdeel van toepassing zijn en of eventueel nog aanvullende kaders nodig zijn. Een verdere uitwerking van de functies vindt plaats in de globale architectuur schets.

Binnen gebruikerstoepassingen is een onderverdeling gemaakt naar processtappen, te weten ‘Oriënteren’, ‘Indienen’, ‘Besluiten’ en ‘Informeren’. De functies zijn verdeeld over deze processtappen.

7.1 Oriënteren

Onder oriënteren vallen het vinden van informatie op maat, het vinden van beschikbare informatie over de fysieke leefomgeving en het delen van informatie bij oriënteren.

Bij **vinden van informatie op maat** kan de gebruiker zelf de zoekingang kiezen: tekst of kaart. De zoekvraag bestaat in beide gevallen uit een combinatie van activiteiten en locatie. Op het scherm zal het resultaat veelal getoond worden in een combinatie van tekst en kaart. De gebruiker kan het resultaat printen, opslaan of (daarna) klikken op één van de voorgestelde vervolgacties.

Bij **vinden van beschikbare informatie over de fysieke leefomgeving** kan de gebruiker een zoekactie uitvoeren en daarna het resultaat downloaden in de vorm van gegevensbestanden. De omvang van het gebied en daarmee van de te downloaden bestanden betreft een gemaximeerd gebied, bijvoorbeeld X vierkante kilometer.

Bij **delen van informatie bij oriënteren** kan de gebruiker anderen zoals burens, aannemers en bevoegd gezag toegang geven tot door hem opgeslagen oriëntatiegegevens en hen daarnaast autoriseren om documenten te down- en uploaden. Die anderen worden hierover langs elektronisch weg geïnformeerd. Te allen tijde kan de gebruiker een verleende toegang en autorisatie wijzigen of intrekken.

7.2 Indienen

Onder indienen vallen aanvragen, meldingen, zienswijzen, bezwaren en beroepen en delen van informatie voor indienen.

Bij **aanvragen, meldingen en mededelingen** maakt de gebruiker met een formulierhulp zelf zijn formulier op maat. Het formulier is gebaseerd op de combinatie van activiteiten en locatie. In het formulier worden gegevens die al bij de overheid bekend zijn, uit bijvoorbeeld basisregistraties en eerdere aanvragen, en gegevens die de gebruiker bij oriënteren heeft opgegeven, vooraf ingevuld. De gebruiker kan het (tussen) resultaat printen, opslaan of (daarna) klikken op één van de voorgestelde vervolgacties.

Bij **zienswijzen, bezwaren en beroepen** maakt de gebruiker met een formulierhulp zelf zijn formulier op maat. Het formulier is gebaseerd op de combinatie van bekendgemaakt besluit en doel (zienswijze enz.). De verdere werking is gelijk aan die bij aanvragen en meldingen.

De werking van **delen van informatie voor indienen** is gelijk aan die bij delen van informatie bij oriënteren.

7.3 Besluiten

Onder besluiten valt het delen van informatie voor besluiten.

Bij **delen van informatie voor besluiten** kan bevoegd gezag anderen, zoals omgevingsdienst, veiligheidsregio en andere adviseurs, toegang geven tot haar hier opgeslagen besluiten in voorbereiding, waaronder die naar aanleiding van ingediende aanvragen en meldingen, en hen autoriseren om gegevens en documenten te down- en uploaden. Die anderen worden hierover langs elektronisch weg geïnformeerd. Te allen tijde kan bevoegd gezag een verleende toegang en autorisatie wijzigen of intrekken.

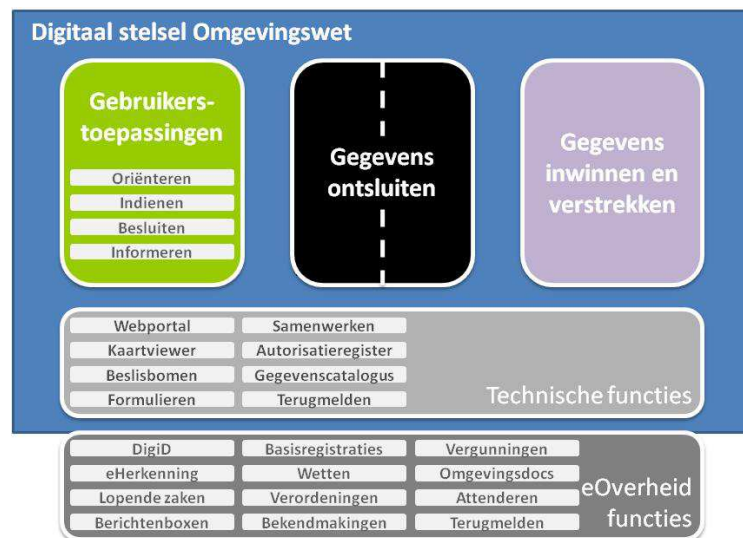
7.4 Informeren

Onder informeren vallen geïnformeerd worden over voortgang en besluiten en geattendeerd worden.

Bij **geïnformeerd worden over voortgang en besluiten** wordt de indiener door of namens bevoegd gezag geïnformeerd over de voortgang van de behandeling en het besluit op het ingediende verzoek.

Bij **geattendeerd worden** ontvangen belanghebbenden die dat hebben aangegeven van de overheid de gegevens waarop zij zich 'geabonneerd' hebben, zoals over ingediende aanvragen, meldingen, besluiten in voorbereiding en besluiten.

In de volgende afbeelding zijn de technische functies en de e-Overheidsfuncties weergegeven waarvan de functies binnen het onderdeel Gebruikerstoepassingen gebruik van maken.

7.5 Kaders gebruikerstoepassingen

Van de stelselbrede kaders zijn met name de volgende op dit onderdeel van toepassing:

- 6.1. Het digitaal stelsel is opgezet vanuit het perspectief van de gebruiker.
- 6.2. Informatie is locatiegericht.
- 6.3. Informatie is op maat en begrijpelijk.
- 6.6. Functies zijn gebundeld met verwante functies.
- 6.7. Een functie vult andere functies aan en overlapt deze niet.
- 6.8. Gebruik bouwstenen van de e-Overheid.

De aanvullende kaders zijn:

1. Gebruikerstoepassingen zijn voor de gebruikers één loket.
2. Geïdentificeerde gebruikers worden op persoonlijke wijze benaderd.
3. Gebruikers worden niet naar reeds bekende gegevens gevraagd.
4. Gebruikers worden geïnformeerd over de stand van zaken.
5. Gebruikers hebben inzicht in de eigen informatie en het gebruik ervan. Informatie is locatiegericht.

7.5.1 Gebruikerstoepassingen zijn voor de gebruikers één loket.

Alle functies die binnen de gebruikerstoepassingen gebundeld zijn sluiten, ongeacht hun herkomst, naadloos op elkaar aan zodat het door de gebruikers wordt ervaren als één loket.

7.5.2 Geïdentificeerde gebruikers worden op persoonlijke wijze benaderd.

Wanneer de gebruiker geïdentificeerd is, zijn diens gegevens en mogelijke voorkeuren bekend. De gebruikerstoepassingen geven op basis van deze informatie de verdere interactie vorm.

7.5.3 Gebruikers worden niet naar reeds bekende gegevens gevraagd.

Onnodige uitvraag van gegevens wordt voorkomen. Het meerdere keren moeten aanleveren van dezelfde gegevens is één van de grootste ergernissen voor gebruikers.

7.5.4 Gebruikers worden geïnformeerd over de stand van zaken.

Gebruikers hebben inzicht in de voortgang. Gebruikers willen dit graag, vooral wanneer zij de resultaten nodig hebben voor vervolgvactiteiten.

7.5.5 Gebruikers hebben inzicht in de eigen informatie en het gebruik ervan.

Gebruikers krijgen inzicht in de informatie die over hen wordt bijgehouden, wie toegang heeft tot deze informatie en wie deze informatie heeft bewerkt of geraadpleegd. Dit alles uiteraard behoudens wettelijke uitzonderingen. Onrust over mogelijke schending van privacy en onrechtmatige of overmatige uitwisseling van informatie wordt hiermee voorkomen.

8 Gegevens inwinnen en verstrekken

Dit hoofdstuk beschrijft het onderdeel gegevens inwinnen en verstrekken van het digitaal stelsel Omgevingswet. Het volgende hoofdstuk beschrijft het onderdeel gegevens ontsluiten.

Een belangrijk doel van het digitaal stelsel is het verbeteren van de kwaliteit en vindbaarheid van gegevens over de fysieke leefomgeving. Immers, alleen dan zijn bestaande digitale gegevens geschikt om in de plaats te treden van nieuw onderzoek. Een belangrijke rol daarbij spelen de zogenoemde informatiehuizen

8.1 Informatiehuis

Een informatiehuis organiseert het verstrekken van ‘haar’ informatieproducten die aansluiten op de vraag vanuit het digitaal stelsel. Een informatiehuis is een intelligent doorgeefluik voor gegevens van bronhouders. Een informatiehuis is zelf geen bronhouder. In principe zijn de informatieproducten de enige gegevens die het huis zelf opslaat. Een informatiehuis beheert ook de toetsingsinstrumenten die horen bij het toetsingskader van het ‘eigen’ onderwerp in de Omgevingswet. Een toetsingsinstrument kan bijvoorbeeld een gestandaardiseerd rekenmodel zijn.

Als een informatiehuis informatieproducten aan het stelsel wil aanleveren, moet het voldoen aan de aansluitvoorwaarden. Deze gaan over zowel de beschikbaarheid, bruikbaarheid en bestendigheid van de aan te leveren gegevens, als over het gebruik van standaarden.

8.2 Inwinnen en verstrekken

De volgende beschrijving geeft ‘hoog over’ een beeld van de functies binnen gegevens inwinnen en verstrekken. Doel van deze beschrijving is kunnen bepalen welke stelselbrede kaders nadrukkelijk op dit onderdeel van toepassing zijn en of eventueel nog aanvullende kaders nodig zijn. Een verdere uitwerking van de functies vindt plaats in de globale architectuur schets.

Onder inwinnen en verstrekken vallen ook valideren, verwerken en klaarzetten.

Bij **inwinnen** worden gegevens beschikbaar gesteld verzameld die nodig zijn om de overeengekomen informatieproducten te kunnen verstrekken.

Bij **valideren** wordt gecontroleerd of de beschikbaar gestelde gegevens voldoen aan de afgesproken standaarden en kwaliteitseisen. Dat gebeurt uiteraard alleen bij specifiek voor het stelsel voortgebracht en ingewonnen gegevens. De gegevens voor basisregistraties en andere generieke gegevensverzamelingen worden in een eigen proces gevalideerd. Als de uitkomst van het valideren positief is gaan de gevalideerde gegevens door naar verwerken. Is de uitkomst negatief, dan wordt de bronhouder geïnformeerd.

Bij **verwerken** worden de nieuwe gegevens opgeslagen in de daarvoor bestemde databases en structuren. Als de gegevens verwerkt zijn kunnen ze door naar klaarzetten.

Bij **klaarzetten** worden alle informatieproducten opgeslagen om ze op vraag vanuit het stelsel te kunnen verstrekken.

Bij **verstrekken** worden informatieproducten geleverd als antwoord op een vraag vanuit het stelsel.

Uiteraard gaat het inwinnen, valideren, verwerken, klaarzetten en verstrekken zoveel mogelijk geautomatiseerd.

8.3 Gegevenscatalogus

In de gegevenscatalogus worden voor de fysieke leefomgeving relevante begrippen beschreven en gekoppeld aan de desbetreffende wetgeving, standaarden en de gegevensverzamelingen. De gegevenscatalogus geeft eenduidig aan welke gegevens waar te vinden zijn. Omdat via gegevens inwinnen en verstrekken de gegevens in het digitaal stelsel komen, is het vullen en beheren van de gegevenscatalogus daar belegd. Door gegevens inwinnen en verstrekken wordt de gegevenscatalogus benut om in informatieproducten de juiste gegevens op te nemen. Door de gebruikertoepassingen wordt de gegevenscatalogus benut voor het opvragen en tonen van de juiste gegevens.

8.4 Generieke gegevensverzamelingen

De informatiehuizen maken zoveel mogelijk gebruik van gegevens uit generieke gegevensverzamelingen. Hierbij gaat het om de basisregistraties, maar ook om gegevensverzamelingen die meerdere informatiehuizen nodig hebben. Op dit moment worden deze gegevens per werkveld of zelfs per onderzoek apart verzameld. In het geval van verkeersgegevens kan dit ertoe leiden dat gemeenten ongeveer dezelfde vraag meerdere keren moeten beantwoorden, omdat aan die gegevens verschillende eisen worden gesteld vanuit regelgeving voor lucht, geluid en externe veiligheid. Veelvoudig gebruikte gegevensverzamelingen zijn bijvoorbeeld die met gegevens over wegverkeer, railverkeer, populatiebestanden, omgevingskenmerken en toekomstscenario's.

8.5 Registratie omgevingsdocumenten

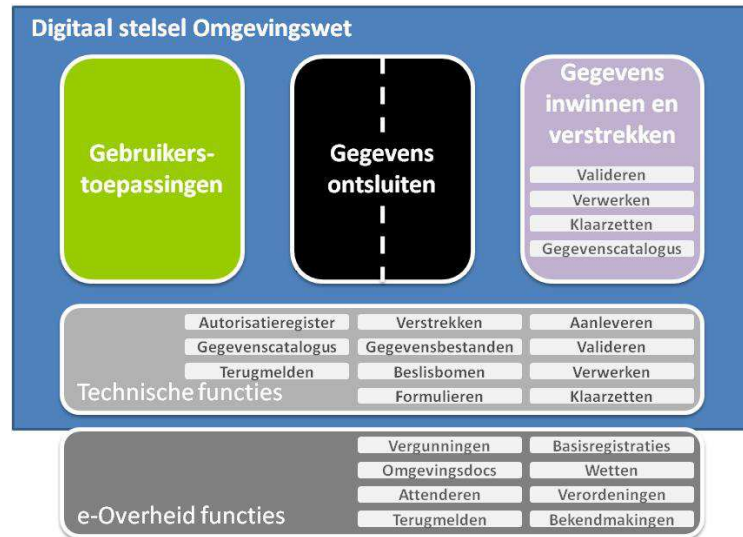
Als het gaat om de registratie van omgevingsdocumenten zijn de volgende twee lijnen van belang:

1. In de Omgevingswet is de mogelijkheid opgenomen om gegevensbestanden aan te wijzen als omgevingsdocumenten. Die aanwijzing maakt het mogelijk om bronnen te verplichten om deze gegevensbestanden beschikbaar te stellen. En ook om de wijze, kwaliteit en frequentie van beschikbaar stellen voor te schrijven
2. In de Omgevingswet is de bijzondere positie van het ruimtelijke ordeningsrecht niet overgenomen. Deze 'normalisatie' houdt in dat alle besluiten op grond van de Omgevingswet vallen onder het 'gewone' bestuursrecht.

Het digitaal stelsel sluit aan op deze twee lijnen. De aanwijzing van omgevingsdocumenten impliceert niet dat er een aparte registratie van omgevingsdocumenten moet zijn. De 'normalisatie' betekent voor de digitalisering dat voor de registratie van omgevingsdocumenten wordt aangesloten bij de voor het 'gewone' bestuursrecht bestaande digitalisering. Omgevingsdocumenten gaan zoveel mogelijk naar bestaande voorzieningen zoals rijkswet- en regelgeving naar Wetten.nl, provinciale verordeningen, waterschapsverordening en gemeentelijk omgevingsplannen naar Verordeningen.nl (CVDR), meldingen, aanvragen en vergunningen naar Vergunningen.nl. Ook voor de overige aangewezen of nog aan te wijzen omgevingsdocumenten wordt aangesloten bij de bestaande digitalisering. Als er geen bestaande digitalisering is wordt deze ontwikkeld.

Ruimtelijkeplannen.nl blijft na inwerkingtreden van de Omgevingswet gedurende de wettelijke overgangsperiode 'in de lucht' voor het beschikbaar stellen en inzien van bestemmingsplannen

In de volgende afbeelding zijn de technische functies en de e-Overheidsfuncties weergegeven waarvan de functies binnen het onderdeel gegevens inwinnen en verstrekken gebruik maken.

8.6 Kaders gegevens inwinnen en verstrekken

Van de stelselbrede kaders zijn nadrukkelijk de volgende op dit onderdeel van toepassing:

- 6.2. Informatie is locatiegericht.
- 6.3. Informatie is op maat en begrijpelijk.
- 6.4. Het digitaal stelsel is modulair opgebouwd.
- 6.7. Een functie vult andere functies aan en overlapt deze niet.
- 6.8. Gebruik bouwstenen van de e-Overheid.

De aanvullende kaders zijn:

1. Gegevens bij de bron.
2. Open data door de bron
3. Alle gebruikte gegevens zijn uniek geïdentificeerd.
4. Alle gegevens zijn tijdgerelateerd.
5. Alle gebruikte gegevens zijn systematisch beschreven.

8.6.1 Gegevens bij de bron

De bron van gegevens is de plaats of organisatie waar deze zijn ontstaan en voor het eerst zijn vastgelegd. Gegevens direct afkomstig uit de bron zijn het betrouwbaarst. Daarom is het streven gegevens zoveel als mogelijk op te halen bij de bron. Om technische redenen, bijvoorbeeld vanwege performance, kan werken met kopieën in landelijke voorzieningen noodzakelijk zijn.

8.6.2 Open data door de bron

Het open data beleid houdt in dat een overheidsorganisatie de gegevens die zij nodig heeft voor haar taakuitvoering, als dat kan, daarna aan een ieder vrij ter beschikking stelt als open data. De overheidsorganisatie, de bron, besluit over het al dan niet beschikbaar stellen van gegevens als open data. Voor de werking van het digitaal stelsel is het niet van belang of de gegevens open data zijn of niet. Het stelsel ondersteunt immers overheidsorganisaties bij hun taakuitvoering en moet conform overeengekomen serviceniveaus gegevens verstrekken. Ongeacht of die gesloten of open zijn.

8.6.3   *Alle gebruikte gegevens zijn uniek geïdentificeerd.*

Digitaal werken vereist dat eenduidig naar gegevens verwezen kan worden. Daartoe moeten zij uniek geïdentificeerd zijn. Zo is duidelijk om welk gegeven het gaat. Met de identificatie moet het mogelijk zijn om het gegeven, ook na verloop van tijd, terug te vinden of te reproduceren.

8.6.4   *Alle gegevens zijn tijdgerelateerd.*

Van elk gegeven moet bekend zijn vanaf welke datum en tijd het geldig is geworden, of het nog geldig is dan wel tot welke datum en tijd het geldig is geweest.

8.6.5   *Alle gebruikte gegevens zijn systematisch beschreven.*

Digitaal werken is alleen goed mogelijk wanneer de betrokkenen de relevante gegevens eenduidig begrijpen en toepassen. Daarom worden gegevens systematisch in metagegevens beschreven om te kunnen worden hergebruikt.

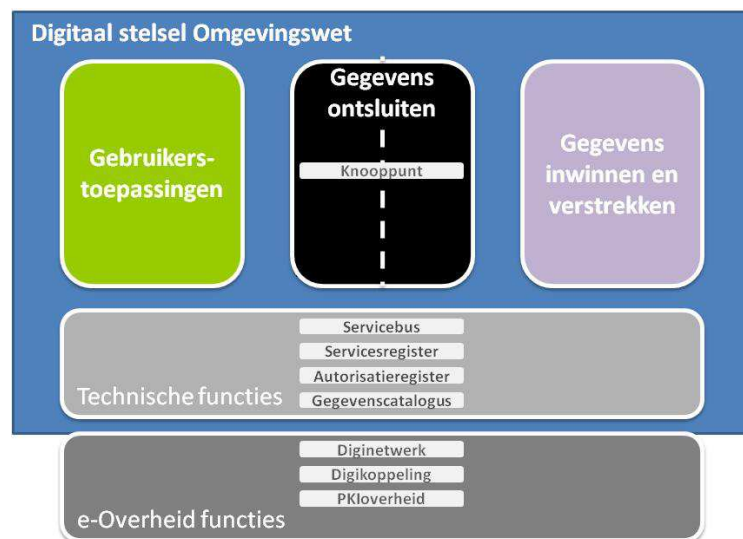
9 Gegevens ontsluiten

Dit hoofdstuk beschrijft het onderdeel gegevens ontsluiten van het digitaal stelsel Omgevingswet. Het volgende hoofdstuk beschrijft regelbeheer.

9.1 Knooppunt

Het knooppunt is het kloppend hart van het digitaal stelsel. Het knooppunt verbindt vraag en aanbod met elkaar. Al de informatie-uitwisseling daartussen loopt via het knooppunt. Het knooppunt is primair gericht op de informatie-uitwisseling tussen systemen en het garanderen van de betrouwbaarheid van die uitwisseling. Bij de betrouwbaarheid gaat het om zaken als gegarandeerde aflevering en gegarandeerde volgorde van aflevering. Door het gebruik van een knooppunt in het stelsel hoeven afnemers en aanbieders deze complexe zaken niet zelf op te lossen.

In de volgende afbeelding zijn de technische functies en de e-Overheidfuncties weergegeven waar het knooppunt gebruik van maakt.

9.2 Kaders gegevens ontsluiten

Van de stelselbrede kaders zijn nadrukkelijk de volgende op dit onderdeel van toepassing:

- 6.5. Onderdelen en functies zijn ontkoppeld.
- 6.8. Gebruik bouwstenen van de e-Overheid.

De aanvullende kaders zijn:

1. Eén knooppunt voor verbinden vraag en aanbod.
2. Berichtuitwisseling is onweerlegbaar.

9.2.1 Eén knooppunt voor verbinden vraag en aanbod.

Het knooppunt verzorgt de informatie-uitwisseling binnen, naar en van het digitaal stelsel. Door het knooppunt hoeven afnemers en aanbieders de complexe zaken niet zelf op te lossen. De afnemers en aanbieders kunnen zelf bepalen hoe zij aansluiten op het knooppunt:

rechtstreeks of via sectorale knooppunten.

9.2.2   *Berichtenuitwisseling is onweerlegbaar.*

Bij informatie-uitwisseling met rechtsgevolgen is onweerlegbaarheid van groot belang. Onweerlegbaarheid houdt in dat de afzender of ontvanger van een bericht niet kunnen ontkennen het bericht verstuurd of ontvangen te hebben.

10 Regelbeheer

Dit hoofdstuk beschrijft het regelbeheer voor het digitaal stelsel Omgevingswet. Het volgende hoofdstuk beschrijft de technische functies.

Regelbeheer is de verzamelnaam voor het maken van nieuwe of gewijzigde besluiten en het geschikt maken van de tekst om deze doel-, activiteit- en locatiegericht en begrijpelijk aan te bieden aan initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezag.

- Doelgericht: waarnaar de gebruiker op zoek is.
- Activiteitgericht: over de activiteit(en) die de gebruiker wil gaan (laten) uitvoeren.
- Locatiegericht: over de locatie(s) die de gebruiker op het oog heeft.
- Begrijpelijk: met afgesproken stijl en taalniveau.

10.1 Regels

Regels zijn gedeelten van de tekst van besluiten, en wel die gedeelten waarin staat wat wel en niet mag of moet, door wie, wanneer en hoe. De regels worden aan de gebruikers aangeboden in de vorm van 'regels op maat', 'beslisbomen' en 'formulieren'.

- Regels op maat: overzicht met regels die op een bepaalde situatie van toepassing zijn.
- Beslisboom: opeenvolgende vragen gericht op een conclusie.
- Formulier: opeenvolgende vragen gericht op het indienen van een verzoek.

Regels op maat, beslisbomen en formulieren bepalen de werking van enkele gebruikerstoepassingen. In het digitaal stelsel is het maken en aanpassen ervan 'ontkoppeld' van deze gebruikerstoepassingen. Daardoor kan de werking van de gebruikerstoepassingen aangepast worden zonder de software aan te passen. Dit draagt in belangrijke mate bij aan een dynamisch stelsel.

10.2 Doelgericht

Vanwege de doelgerichtheid zijn er regels op maat in de vorm van 'voorschriften op maat' en 'maatregelen op maat', zijn er beslisbomen in de vorm van 'plichtenhulp', 'formulierhulp', 'bijlagenhulp' en 'onderzoekshulp' en zijn er bij formulieren algemene en specifieke onderdelen. Het doel van de verschillende soorten is:

1. Plichtenhulp: bepalen van vergunning- en meldingplichten.
2. Regels op maat: lijst met juridische beschrijvingen die van toepassing zijn.
3. Voorschriften op maat: lijst met voorschriften die van toepassing zijn.
4. Maatregelen op maat: lijst met maatregelen die van toepassing zijn.
5. Bijlagenhulp: bepalen van de bijlagen die bij het formulier gevoegd moeten worden.
6. Onderzoekshulp: bepalen van het onderzoek dat uitgevoerd moet worden.
7. Formulierhulp: bepalen van de formulieronderdelen die ingevuld moeten worden.
8. Algemeen formulieronderdeel: onderdeel van elk formulier, zoals indiener en locatie.
9. Specifiek formulieronderdeel: onderdeel van een formulier afhankelijk van plichten en activiteiten, bijv. bouwaanvraag en sloopmelding.

Het doel van de onderzoekshulp is het voorkomen van onnodig en uitgebreid onderzoek bij een vergunningaanvraag of melding. De onderzoekshulp geeft inzicht in de gegevens en afwegingsfactoren die in elk geval nodig zijn om een goed besluit te kunnen nemen op een aanvraag. Dit wordt samen met gegevens over reeds verricht onderzoek en monitoringgegevens gepresenteerd.

Om tot zinvolle conclusies te komen, moeten voor alle ‘hulpen’ altijd locatie en activiteit(en) bekend zijn. Elke volgende hulp wordt door de gebruiker bewust gekozen en opgestart, en levert aan het einde eigen conclusies op. Op basis van de conclusies kan de gebruiker kiezen om al dan niet door te gaan met een volgende hulp.

In de volgende afbeelding is de flow en samenhang tussen de beslisbomen weergegeven.

10.3

Regelbeheer

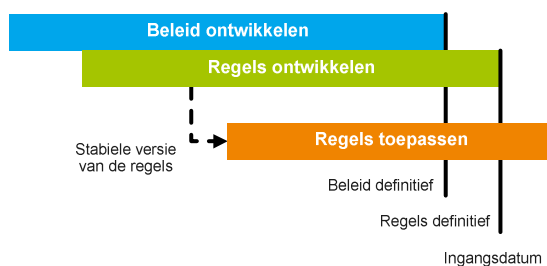
Regelbeheer omvat het maken van nieuwe of gewijzigde besluiten, en het geschikt maken van de tekst om ze doelgericht, begrijpelijk en op maat aan te bieden. Het geschikt maken verbindt een tekstgedeelte met één of meerdere regels, beslisboom- en formulier vragen. Door deze verbinding is direct inzicht te geven in welke regels, voorschriften, maatregelen en vragen een tekstgedeelte is omgezet, en andersom. Met behulp van deze verbindingen is snel en precies de impact van wijzigingen duidelijk. Binnen regelbeheer worden twee processen onderscheiden:

- Regels ontwikkelen: het voorbereiden en nemen van nieuwe en wijzigingsbesluiten.
- Regels toepassen: een subset van de tekst in besluiten doelgericht, begrijpelijk en op maat aanbieden.

10.4

Regelbeheerproces

Regelbeheer is een cyclisch proces. Het werk is nog niet klaar nadat een besluit genomen is en regels, beslisbomen en formulieren in de gebruikerstoepassingen worden aangeboden. Er komen wijzigingen, die weer toegepast moeten worden. In de praktijk zijn de processen regels ontwikkelen en regels toepassen geen sequentiële, maar parallelle processen, omdat op de ingangsdatum van een besluit ook de bijbehorende regels, beslisbomen en formulieren aangepast moeten zijn en in de gebruikerstoepassingen aangeboden moeten worden. In de volgende afbeelding zijn de processen als parallelle processen weergegeven.

10.5

Regels ontwikkelen

Wettelijk is geregeld hoe besluiten genomen en gepubliceerd worden. Het proces Regels ontwikkelen voegt daar de stap regels ontwikkelen aan toe. Het bevoegd gezag moet tijdens het opstellen van nieuwe en gewijzigde besluiten voldoen aan de afspraken over de te gebruiken tekst en begrippen.

In de volgende afbeelding zijn de bestaande en de nieuwe stap weergegeven.

10.6

Regels toepassen

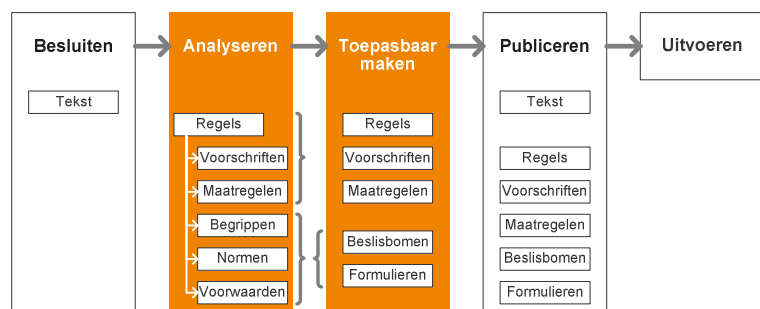
Regels toepassen voegt de stappen Analyseren en Toepasbaar maken toe aan wat al wettelijk geregeld is over hoe besluiten genomen en gepubliceerd worden. In de volgende afbeelding zijn de bestaande en de nieuwe stappen weergegeven.

In de stap Analyseren wordt als eerste in een besluit bepaald wat regels zijn, gedeelten van de tekst van besluiten met wat wel en niet mag of moet, door wie, wanneer en hoe. Deze regels, maar ook voorschriften en maatregelen worden voorzien van coderingen om overzichten op maat te kunnen maken. Om beslisbomen te kunnen maken worden de geselecteerde regels ontleed in begrippen, normen en voorwaarden.

- Begrip: object waarover regels in een besluit zijn opgenomen.
- Norm: wat wel of niet mag.
- Voorwaarde: door wie, wanneer en hoe iets wel of niet mag.

In de stap Toepasbaar maken wordt bepaald hoe de overzichten met regels, voorschriften en maatregelen, de beslisbomen en formulieronderdelen worden samengesteld en getoond. In de volgende afbeelding zijn de ‘producten’ van de stappen Analyseren en Toepasbaar maken weergegeven.

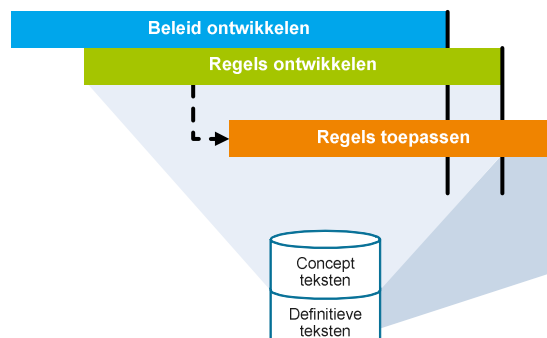

10.7

Eén bron

Voor het parallel kunnen uitvoeren van de processen Regels ontwikkelen en Regels toepassen is één bron nodig met zowel de concept als definitieve teksten van besluiten. Dan kunnen concepten eenvoudig ‘promoveren’ tot de definitieve versies samen met de bijbehorende regels, beslisbomen en formulieren.

In de volgende afbeelding is met de overgang van lichtgrijs naar donkergrijs de overgang van concept naar definitief weergegeven.

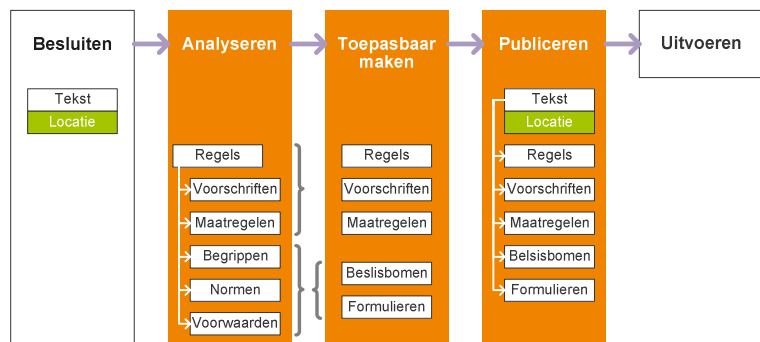
Voor het aanleveren van zowel concept en definitieve teksten wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande bronnen en aanleverkanalen.

10.8

Locatie

Een besluit heeft altijd een gebied waar het geldt, dit wordt ook wel de locatie of het werkingsgebied genoemd. Dat kan heel Nederland zijn, een gemeente of een ander gebied. De locatie van een besluit wordt aangegeven door het besluit, of gedeelte daarvan te koppelen aan een geo-object. Een besluit of gedeelte daarvan kan gekoppeld zijn aan meerdere locaties. Regels, beslisbomen en formulieren zijn gekoppeld aan dezelfde locaties als waaraan 'hun' brontekst gekoppeld is. Ze 'overerven' eenvoudigweg de locatie en daardoor kunnen overzichten met regels, voorschriften, maatregelen, beslisbomen en formulieren zowel vanuit de tekst als vanuit de kaart gestart worden.

In de volgende afbeelding is het overerven van de locatie weergegeven.

10.9

Informatiemodel

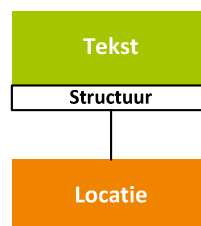
De ambitie is om in 2024 met het digitaal stelsel alle relevante beschikbare informatie met één klik op de kaart beschikbaar te hebben en begrijpelijk te tonen. Daarbij kan 'één klik op de kaart' ook gelezen worden als: na invullen van postcode en huisnummer. Dit vraagt om een informatiemodel dat dit mogelijk maakt.

De locatie is een onmisbaar aspect bij besluiten over de fysieke leefomgeving en onlosmakelijk met de tekst verbonden, maar de locatie heeft geen eigenstandige zeggingskracht. De tekst is het hart van een besluit. De tekst moet altijd volledig en eigenstandig leesbaar zijn.

Bij het wijzigen van een besluit kunnen de tekst, de locatie of beide worden aangepast.

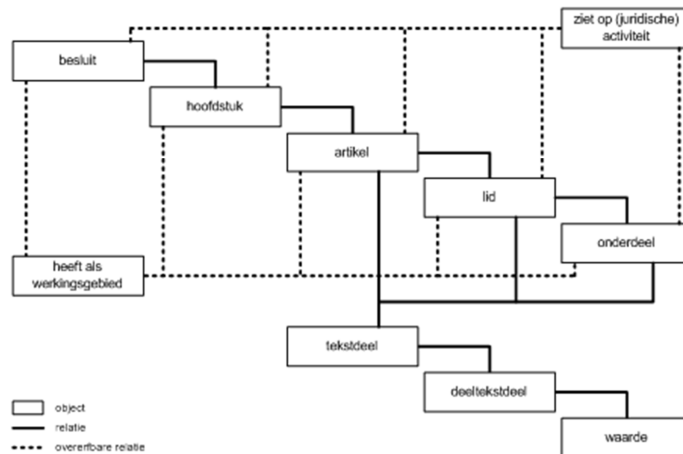
Ontkoppelen van tekst en locatie is de basis voor een robuust informatiemodel. Het ontkoppelen wordt mogelijk gemaakt door de structuur van de tekst.

In de volgende afbeelding is de ontkoppeling weergegeven.

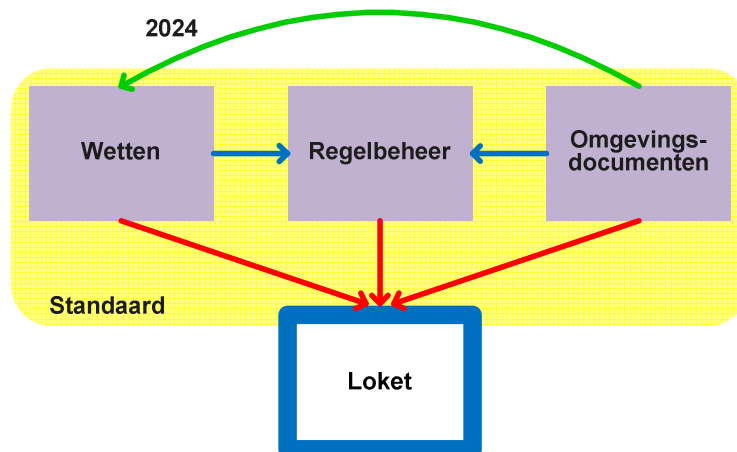

Voor de structuur van de tekst is de 'proven' structuur van het basiswettenbestand (BWB) de basis. De structuur van het BWB is eenvoudig: besluit, hoofdstuk, artikel, lid en onderdeel. Deze structuur is de 'kapstok' voor het koppelen van activiteit en locatie aan de tekst, en voor het toevoegen van structuurelementen die zowel voor regelbeheer als het tonen op de kaart

nodig zijn, elementen zoals tekstdeel, deel (van een) tekstdeel en waarde.
In de volgende afbeelding is de structuur, het koppelen van activiteit en locatie en het toevoegen van tekstdeel, deeltekstdeel en waarde weergegeven.

Deze structurering wordt in alle centrale en decentrale bronnen toegepast. Zij maken (verplicht) gebruik van deze ene standaard. Waardoor informatie vanuit alle bronnen en informatieproducten geïntegreerd beschikbaar gesteld kan worden via één loket. In de volgende afbeelding is de samenwerking tussen de gestandaardiseerde bronnen en het loket weergegeven.

De groene pijl met '2024' verbeeldt het tussen nu en 2024 steeds meer verleggen van de registratie van omgevingsdocumenten naar Wetten.nl, CVDR en Vergunningen.nl nadat deze e-Overheidsfuncties daarvoor geschikt zijn gemaakt.

10.10

Verantwoordelijk

Het bevoegd gezag, centraal en decentraal, dat een besluit neemt is verantwoordelijk voor het publiceren en beschikbaar stellen van het besluit samen met de bijbehorende regels, beslisbomen en formulieren conform de afgesproken standaarden.

Het regelbeheer voor centrale besluiten is centraal belegd. Het regelbeheer voor decentrale besluiten kunnen gemeenten, waterschappen en provincies ieder voor zich of gezamenlijk uitvoeren met een eigen, een gezamenlijk of het centraal gebruikte regelbeheersysteem. De

regels, beslisbomen en formulieren van gemeenten, waterschappen en provincies moeten naadloos aansluiten op en passen in de centrale regels, beslisbomen en formulieren.

10.11**Kaders regelbeheer**

Van de stelselbrede kaders zijn nadrukkelijk de volgende op dit onderdeel van toepassing:

- 6.1. Het digitaal stelsel is opgezet vanuit het perspectief van de gebruiker.
- 6.2. Informatie is locatiegericht.
- 6.3. Informatie is op maat en begrijpelijk.
- 6.4. Het digitaal stelsel is modulair opgebouwd.
- 6.7. Een functie vult andere functies aan en overlapt deze niet.
- 6.8. Gebruik bouwstenen van de e-Overheid.

De aanvullende kaders zijn:

Geen.
----

11 Technische functies

Dit hoofdstuk beschrijft de technische functies voor het digitaal stelsel Omgevingswet. Het volgende hoofdstuk beschrijft de standaardisatie.

11.1 Technische functies

Technische functies zijn functies die geconfigureerd en hergebruikt kunnen worden voor andere, vergelijkbare functies, zoals webportaal, samenwerken en webformulieren. En functies die 'as is' gebruikt kunnen worden door meerdere partijen die dezelfde dingen moeten doen, zoals gegevens valideren, verwerken, klaarzetten en verstrekken.

Op dit moment voorziene technische functies zijn (in alfabetische volgorde):

Beschikbaar stellen	Aanbieden van nieuwe gegevens door bronhouders.
Autorisatieregister	Registreren en controleren van rechten van gebruikers (ook systemen).
Beslisbomen	Opslaan, publiceren en verstrekken van beslisbomen.
Formulieren	Opslaan, publiceren en verstrekken van formulieronderdelen
Gegevensbestanden	Opslaan van en verstrekken uit generieke gegevensverzamelingen.
Gegevenscatalogus	Beschrijven en publiceren van begrippen en gegevens, en waar en hoe die afgenomen kunnen worden.
Kaartviewer	Tonen van een cartografische ondergrond uit een basisregistratie in combinatie andere gegevens uit het digitaal stelsel.
Klaarzetten	Opslaan van 'kant-en-klare' informatieproducten.
Samenwerken	Autoriseren van derden door 'eigenaar' voor inzien en samenwerken.
Servicebus	Uitwisselen van informatie tussen systemen.
Servicesregister	Beschrijven en publiceren van informatie over informatie-uitwisselingen die op de servicebus worden aangeboden en afgenomen.
Terugmelden	Doorgeven van eventuele fouten of omissies in gegevens.
Valideren	Controleren of de gegevens voldoen aan de afgesproken standaarden en kwaliteitseisen.
Verstrekken	Leveren van gevraagde informatieproducten.
Verwerken	Opslaan van gegevens in de daarvoor bestemde databases en structuren.
Webportal	software voor toevoegen en verwijderen van gebruikerstoepassingen in het loket.

11.2 Kaders technische functies

Van de stelselbrede kaders zijn nadrukkelijk de volgende op dit onderdeel van toepassing:

- 6.4. Het digitaal stelsel is modulair opgebouwd.
- 6.5. Onderdelen en functies zijn ontkoppeld.
- 6.7. Een functie vult andere functies aan en overlapt deze niet.
- 6.8. Gebruik bouwstenen van de e-Overheid.

De aanvullende kaders zijn:

Geen.

12 Standaardisatie

Dit hoofdstuk beschrijft de standaardisatie voor het digitaal stelsel Omgevingswet. Het volgende hoofdstuk beschrijft de informatie-uitwisseling.

12.1 Doel

In het bestuursakkoord staat dat standaardisatie ten behoeve van de digitale informatie-uitwisseling voor de implementatie van de Omgevingswet en de uitvoering daarvan is als 'het zout in het brood'. Standaardisatie is noodzakelijk voor uitwisseling van gegevens en randvoorwaarde voor digitaal werken. Het is namelijk van belang dat overheidsorganisaties bij de uitvoering van de Omgevingswet kunnen samenwerken in ketenprocessen. Bij het overdragen van met name formele gegevens van de ene organisatie naar de andere, moeten beide organisaties elkaar goed en precies begrijpen. Standaarden zijn handig als ze er zijn, maar kosten veel tijd en gezamenlijke inspanning om ze tot stand te brengen en te beheren. Daarom is het noodzakelijk om standaardisatie tijdig in gang te zetten zodat de standaarden in een vroeg stadium beschikbaar komen voor betrokken organisaties en hun ICT leveranciers.

12.2 Soorten standaarden

De volgende soorten standaarden worden onderscheiden:

1. Semantische: de betekenis van gegevens.
2. Proces: de volgorde van de onderscheiden handelingen.
3. Technische: de wijze waarop systemen en voorzieningen met gegevens omgaan.
4. Meet- en rekenmodellen: de gegevens die gebruikt moeten worden in de modellen.

12.2.1 *Semantische standaarden*

Een belangrijke randvoorwaarde voor het goed kunnen functioneren van het digitaal stelsel is kenbaarheid van de betekenis van de gebruikte gegevens in hun context (semantiek). In de praktijk worden verschillende begrippenkaders gebruikt zoals in wetgeving, omgevingsplannen, basisregistraties en het dagelijks leven. Het gevolg van die verschillende begrippenkaders is een gebrek aan interoperabiliteit en herbruikbaarheid van gegevens door de verschillende systemen en voorzieningen. Om dit op te lossen moeten afspraken gemaakt worden over het bepalen en vastleggen van de semantiek. De gegevenscatalogus is het instrument om per gegeven de betekenis in zijn context te beschrijven. Die beschrijvingen maken het mogelijk om te bepalen of gegevens uit verschillende bronnen gecombineerd kunnen worden. Het contextueel modelleren en vastleggen van gegevens is een voorwaarde voor een gestructureerde informatievoorziening. De vorm waarin dat gebeurt, het informatiemodel, wordt centraal bepaald.

12.2.2 *Proces standaarden*

Dat de bij de uitvoering van de Omgevingswet betrokken organisaties digitaal werken in ketens is een randvoorwaarde om de baten van de Omgevingswet te kunnen incasseren. Per keten en per stap moeten afspraken gemaakt worden over het bepalen en vastleggen van de gegevens die betrokken organisaties voor hun aandeel in de keten nodig hebben en de gegevens die zij tijdens en na het uitvoeren van hun stap aan anderen beschikbaar stellen. De producten- en dienstencatalogus (PDC) is het instrument om per keten en per stap de benodigde gegevens te beschrijven. Die beschrijving maakt het voor organisaties en ICT-leveranciers mogelijk om 'in een keten te stappen'. Het bepalen en vastleggen van de per keten en per stap benodigde gegevens is een voorwaarde voor gestructureerde processen. De vorm waarin dat gebeurt, de

PDC, wordt centraal bepaald.

12.2.3 Technische standaarden

Het digitaal stelsel brengt allerlei informatie-uitwisselingen op gang. Die informatie-uitwisselingen vinden vooral plaats tussen de onderdelen gebruikerstoepassingen en gegevens inwinnen en verstrekken, en worden gefaciliteerd door het knooppunt en de 'rotonde' van landelijke generieke digitale infrastructuur van de e-Overheid. Bij informatie-uitwisseling worden voor de berichten (de verpakking) standaarden gebruikt als XML, GML en STUF, en voor verbindingen (de lijntjes) standaarden als Digikoppeling, Diginetwerk en PKI-overheid.

12.2.4 Meet- en rekenmodel standaarden

In het digitaal stelsel zijn de gegevens die de meet- en rekenmodellen in de toetsingskaders en -instrumenten afgestemd op de gegevens die beschikbaar zijn. Deze standaardisatie is nodig om via bijvoorbeeld de onderzoekshulpen de gebruiker te informeren over wat er kan en mag. Het is ook nodig als betrouwbare basis voor een efficiënte, voorspelbare en transparante besluitvorming.

12.3 Kaders technische functies

Van de stelselbrede kaders zijn nadrukkelijk de volgende op dit onderdeel van toepassing:

- 6.2. Informatie is locatiegericht.
- 6.3. Informatie is op maat en begrijpelijk.
- 6.5. Onderdelen en functies zijn ontkoppeld.

De aanvullende kaders zijn:

- 1. Standaarden zijn beleidsneutraal.
- 2. Nieuwe standaarden sluiten aan op bestaande standaarden.

12.3.1 Standaarden zijn beleidsneutraal.

De standaarden zijn beleidsneutraal en doet geen afbreuk aan de afwegingsruimte van bevoegd gezag. De standaarden zijn noodzakelijk voor en gericht op het kunnen samenwerken van voorzieningen en systemen van de vele uiteenlopende organisaties.

12.3.2 Nieuwe Standaarden sluiten aan op bestaande standaarden.

Alle standaarden die worden op- en vastgesteld sluiten aan op wereldwijde, Europese en de standaarden op de-pas-toe-of-leg-uitlijst van het College Standaardisatie. Aansluiten op betekent dat de bestaande standaard 'as is' wordt overgenomen en aangevuld met stelselspecifieke standaardisatie.

13 Informatie-uitwisseling

Dit hoofdstuk beschrijft de informatie-uitwisseling voor het digitaal stelsel Omgevingswet. Het volgende hoofdstuk beschrijft de beveiliging.

13.1 Beschikbare e-Overheidfuncties

Voor de geautomatiseerde informatie-uitwisseling tussen systemen van overheidsorganisaties zijn de volgende e-Overheidfuncties beschikbaar: Digikoppeling en Diginetwerk. In aanvulling daarop is voor de geautomatiseerde informatie-uitwisseling tussen systemen van overheidsorganisaties en bedrijven nog een extra e-Overheidfunctie beschikbaar: Digipoort.

13.1.1 Diginetwerk

Diginetwerk is een landelijke bouwsteen die overheidsorganisaties op gestandaardiseerde wijze de mogelijkheid biedt om geautomatiseerd informatie uit te wisselen met andere overheidsorganisatie. Diginetwerk koppelt meerdere bestaande netwerken tot één overheidsbreed netwerk.

13.1.2 Digikoppeling

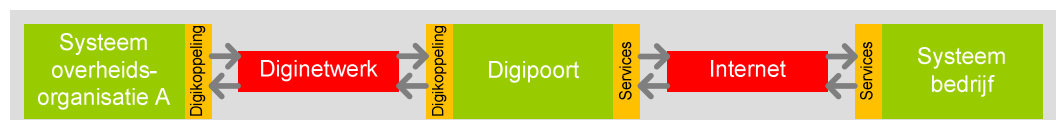
Digikoppeling is een overheidsbrede standaard, een eenduidige set afspraken over de geautomatiseerde informatie-uitwisseling tussen twee systemen via services. De standaard draagt bij aan een betrouwbare en veilige informatie-uitwisseling en zorgt voor maximale interoperabiliteit. Digikoppeling kan ook toegepast worden bij het elektronisch berichtenverkeer tussen overheden en bedrijven. In de volgende afbeelding is een informatie-uitwisseling weergegeven waarbij Digikoppeling en Diginetwerk gebruikt worden.

13.1.3 Digipoort

Digipoort is een landelijke bouwsteen die bedrijven de mogelijkheid biedt om geautomatiseerd informatie uit te wisselen met overheidsorganisaties. Digipoort zorgt er voor dat de informatie van een bedrijf bij de juiste overheidsorganisatie terecht komt en dat informatie die een overheidsorganisatie verstuurt, wordt afgeleverd bij het juiste bedrijf. De informatie-uitwisseling tussen een overheidsorganisatie en Digipoort vindt op dezelfde wijze plaats als tussen systemen van overheidsorganisaties. Het voordeel van Digipoort voor niet-overheidspartijen is dat zij via één aansluiting kunnen koppelen met steeds meer systemen van de overheid. Het voordeel voor overheidsorganisaties is dat zij via één aansluiting kunnen koppelen met niet-overheidspartijen. Dit vereenvoudigt de beheerlast voor koppelingen aanzienlijk.

In de volgende afbeelding is een informatie-uitwisseling weergegeven waarbij Digikoppeling, Diginetwerk en Digipoort gebruikt worden.

13.2 Dynamiek in de keten

De organisaties die betrokken zijn bij de uitvoering van de Omgevingswet passen in eigen tempo hun digitale voorzieningen aan. Daardoor is het niet mogelijk om in ketens te werken met maar één geldige versie van elektronische berichten. Het gelijktijdig meerdere berichtversies ondersteunen zorgt voor extra complexiteit en beheerslast bij alle betrokken organisaties. Een mogelijkheid om dit op te lossen is een andere opzet van de elektronische berichten. In ieder bericht zitten gegevens die nauwelijks aan verandering onderhevig zijn. Bijvoorbeeld algemene vraaggegevens als identificatie van bericht, vragende voorziening of systeem, datum, soort vraag, locatie en dergelijke zullen niet snel veranderen. Door dit stabiele gedeelte van het informatiemodel op te nemen in één bericht, ontstaat een (kern) bericht dat voor vele vragen en vele jaren hetzelfde zal zijn en blijven. Als daarnaast een vraag en antwoord dialoog wordt ondersteund waarmee de vragende voorzieningen of systemen gegevens kunnen vragen die ze aanvullend op het kernbericht nodig hebben, ontstaat een robuuste informatie-uitwisseling. Een uitwisseling die ook al enigszins voorsorteert op het beschikbaar komen van linked data.

13.3 Kaders technische functies

Van de stelselbrede kaders zijn nadrukkelijk de volgende op dit onderdeel van toepassing:

- 6.5. Onderdelen en functies zijn ontkoppeld.
- 6.8. Gebruik bouwstenen van de e-Overheid.

De aanvullende kaders zijn:

- 1. Informatiesystemen communiceren (met elkaar) op basis van webservices.

13.3.1 *Informatiesystemen communiceren (met elkaar) op basis van webservices.*

Door te communiceren op basis van webservices is de wijze waarop deze services gerealiseerd worden niet van belang, omdat deze communiceren op basis van afgesproken protocol en berichtformaat. Zodat eenvoudiger uitwisseling (onder de motorkap) gerealiseerd kan worden en de herbruikbaarheid van functies en gegevens vergroot.

14 Beveiliging

Dit hoofdstuk beschrijft de beveiliging voor het digitaal stelsel Omgevingswet.

14.1 Vertrouwde domeinen

De beveiliging richt zich primair op de informatie-uitwisseling tussen organisaties en is gebaseerd op het concept van vertrouwde domeinen. Het concept van de vertrouwde domeinen gaat er van uit dat binnen een vertrouwd domein de beveiligingsmaatregelen aan de informatiebeveiligingseisen voldoen. Binnen het eigen vertrouwde domein bepaalt iedere organisatie zelf welke beveiligingsmaatregelen zij neemt.

14.2 Niet vertrouwde netwerken

Netwerken tussen vertrouwde domeinen worden als niet veilig beschouwd. Dit geldt ook voor overheidsnetwerken en Diginetwerk. Voor het transport over deze niet-vertrouwde netwerken zijn beveiligingsmaatregelen noodzakelijk in de vorm van encryptie op transportniveau. Als berichten vertrouwelijke informatie bevatten wordt dit aangevuld met encryptie op berichtniveau. Uit de afspraken die een aanbieder en afnemer maken over informatie-uitwisseling en vastleggen in het servicesregister wordt duidelijk welke beveiligingsmaatregelen van toepassing zijn.

14.3 Filteren

Autorisatie en beveiligingsmaatregelen bepalen welke informatie-uitwisselingen beschikbaar zijn voor een afnemend systeem. Dat een afnemend systeem geautoriseerd is, betekent nog niet dat het geautoriseerd is voor alle gegevens. Een informatie-uitwisseling moet garanderen dat een afnemend systeem alleen toegang heeft tot gegevens waartoe dit afnemende systeem geautoriseerd is, dit wordt ook wel filteren genoemd. Filteren kan afhankelijk van de informatie-uitwisseling op basis van organisatie, rol en gebruiker gebeuren.

PM

Nog verder uitwerken mede in relatie tot de uitgevoerde privacy impact analyse (PIA).

14.4 Kaders beveiliging

Van de stelselbrede kaders zijn nadrukkelijk de volgende op dit onderdeel van toepassing:

- 6.1. Het digitaal stelsel is opgezet vanuit het perspectief van de gebruiker.
- 6.4. Het digitaal stelsel is modulair opgebouwd.
- 6.5. Onderdelen en functies zijn ontkoppeld.
- 6.6. Functies zijn gebundeld met verwante functies.
- 6.7. Een functie vult andere functies aan en overlapt deze niet.
- 6.8. Gebruik bouwstenen van de e-Overheid.

De aanvullende kaders zijn:

1. Aanbieder en afnemer zijn geauthenticeerd als gegevens vertrouwelijk zijn.
2. De classificatie van de gegevens bepaalt de sterkte van het authenticatiemiddel.

14.4.1***Aanbieder en afnemer zijn geauthenticeerd als gegevens vertrouwelijk zijn.***

Aanbieder en afnemer willen beide de zekerheid dat misbruik van gegevens voorkomen wordt. Aan vertrouwelijke gegevens of gegevens met rechtsgevolgen, worden daarom strikte identificatie-eisen gesteld. In die gevallen worden gegevens alleen verstrekt aan geauthenticeerde afnemers. Ook de gebruikers aan de kant van de afnemer zijn geauthenticeerd en geautoriseerd om van de voorzieningen en systemen die de gegevens ontvangen, gebruik te kunnen maken.

14.4.2***De classificatie van de gegevens bepaalt de sterkte van het authenticatiemiddel.***

De keuze van het authenticatiemiddel is afhankelijk van de inschatting van de risico's die ontstaan bij niet toegestaan inzien en gebruik van gegevens. Afhankelijk van de risico inschatting wordt een authenticatiemiddel gekozen waarbij een steeds directere relatie bestaat met de mate van zekerheid waarin bewezen wordt dat iemand is die hij claimt te zijn. Globaal zijn die middelen:

1. iets weten (zwak: ik kom voor dhr. X van de directie Y);
2. iets hebben (middel: rijbewijs, paspoort);
3. iemand zijn (hoog: IRIS scan, vingerafdruk).

15 Bijlage A

15.1 Referenties

1. Omgevingswet (ontwerp van wet)
<http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2014D22453>
2. Visiedocument digitaal stelsel Omgevingswet
3. Programmadefinitie GOAL: Digitaal Stelsel Omgevingswet
<https://omgevingswet.pleio.nl/file/download/27383532>
4. Nederlandse overheid referentie architectuur (NORA)
http://www.noraonline.nl/wiki/NORA_online
5. Architectuurdokument GOAL
<https://omgevingswet.pleio.nl/file/download/27383692>
6. Memorie van toelichting op de Omgevingswet
<http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2014D22454>
7. Regeerakkoord Rutte II
<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/10/29/regeerakkoord.html>
8. Bestuursakkoord implementatie Omgevingswet
<http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2015D27871>

16 Bijlage B - Architectuurprincipes

16.1

Basisprincipes NORA zijn:

1. Proactief Afnemers krijgen de dienstverlening waar ze behoefte aan hebben.
2. Vindbaar Afnemers kunnen de dienst eenvoudig vinden.
3. Toegankelijk Afnemers hebben eenvoudig toegang tot de dienst.
4. Standaard Afnemers ervaren uniformiteit in de dienstverlening door het gebruik van standaardoplossingen.
5. Gebundeld Afnemers krijgen gerelateerde diensten gebundeld aangeboden.
6. Transparant Afnemers hebben inzage in voor hen relevante gegevens.
7. Noodzakelijk Afnemers worden niet geconfronteerd met overbodige vragen.
8. Vertrouwelijk Afnemers kunnen erop vertrouwen dat gegevens niet worden misbruikt.
9. Betrouwbaar Afnemers kunnen erop vertrouwen dat de dienstverlener zich aan afspraken houdt.
10. Ontvankelijk Afnemers kunnen input leveren over de dienstverlening.